

**ИЗВЕШТАЈ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА
ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2019. ГОДИНЕ**

Београд, Новембар 2019. године

САДРЖАЈ

I ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ БАНКЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2019. ГОДИНЕ

II ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ БАНКЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2019. ГОДИНЕ

III ИЗЈАВА ОДГОВОРНИХ ЛИЦА

IV ОДЛУКА О УСВАЈАЊУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

**ИЗВЕШТАЈ О
ПОСЛОВАЊУ БАНКЕ
ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ
2019. ГОДИНЕ**

Београд, Новембар 2019. године

САДРЖАЈ

1. ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ	3
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ	4
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ	5
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ	6
5. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ	8
5.1. Пословање са становништвом	10
5.2. Пословање са привредом	12
5.3. Управљање средствима-Трезор	15
6. БИЛАНС СТАЊА НА ДАН 30.09.2019. ГОДИНЕ	16
6.1. Актива Банке на дан 30.09.2019. године	16
6.2. Пасива Банке на дан 30.09.2019. године	17
6.3. Дати кредити комитентима и депозити комитената на дан 30.09.2019. године	18
6.4. Ванбилансне ставке на дан 30.09.2019. године	20
7. БИЛАНС УСПЕХА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ	21
7.1. Приходи и расходи по основу камата	22
7.2. Приходи и расходи по основу накнада	23
7.3. Остварени добитак из редовног пословања	23
7.4. Показатељи пословања прописани Законом о банкама	23
8. ОПИС ГЛАВНИХ РИЗИКА И ПРЕТЊИ КОЈИМА ЈЕ ДРУШТВО ИЗЛОЖЕНО	24
9. СВИ ЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	24
10. ОПИС СВИХ ВАЖНИЈИХ ДОГАЂАЈА ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ	24
11. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ БИЗНИС ПЛАНА ЗА 2019. ГОДИНУ	26
11.1. Планиране и остварене вредности биланса стања за трећи квартал 2019. године	27
11.2. Планиране и остварене вредности биланса успеха за период 01.01.-30.09.2019. године	28

1. ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ

ОПИС	30.09.19.	31.08.19.	31.07.19.	30.06.19.	31.03.19.	2018.	2017.
БИЛАНС УСПЕХА (000 РСД)							
Добитак пре опорезивања	7.087.038	5.839.747	5.097.121	4.338.646	1.668.492	8.121.073	7.187.250
Нето приходи од камата	9.460.300	8.404.978	7.360.805	6.307.132	3.131.566	12.834.638	12.446.197
Нето приходи од накнада	4.017.252	3.542.017	3.088.589	2.604.550	1.216.082	5.210.149	5.082.227
Оперативни трошкови	7.793.736	6.924.294	6.070.814	5.178.212	2.563.317	10.473.783	10.833.081
Нето приходи обезвређења финан.средст. која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	2.484.718	1.825.734	1.753.111	1.637.952	442.079	9.493	17.883

ОПИС	30.09.19.	31.08.19.	31.07.19.	30.06.19.	31.03.19.	2018.	2017.
БИЛАНС СТАЊА (000 РСД)							
Билансна актива	419.908.961	418.630.391	415.565.231	412.275.059	403.260.675	401.165.980	369.183.538
Ванбилансно пословање	483.647.134	453.263.561	445.277.108	444.423.385	466.020.108	457.820.051	474.428.780
СТАНОВНИШТВО							
Кредити ¹	97.579.371	96.889.557	96.088.282	94.922.028	93.529.637	92.033.605	81.712.222
Депозити ²	274.359.959	273.607.319	270.584.391	267.657.937	262.592.960	260.296.411	241.210.420*
ПРИВРЕДА							
Кредити	78.797.919	78.945.212	77.460.425	77.120.481	76.996.034	75.264.373	71.725.704
Депозити	44.152.190	44.638.233	46.554.355	47.351.144	47.449.645	49.879.580	41.371.592**

ПОКАЗАТЕЉИ	30.09.19.	31.08.19.	31.07.19.	30.06.19.	31.03.19.	2018.	2017.
РАЦИО КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ							
Бруто кредити/депозити	57,90%	58,85%	58,99%	58,79%	58,53%	58,35%	61,30%
Нето кредити/депозити	55,05%	55,57%	55,64%	55,35%	54,95%	54,76%	56,11%
КАПИТАЛ (000 РСД)							
Адекватност капитала	72.578.205	71.601.209	70.392.837	69.021.365	68.813.271	67.560.513	63.260.055
Број запослених	30,86%	30,62%	30,46%	30,09%	27,95%	29,18%	27,89%
	2.761	2.763	2.764	2.757	2.754	2.766	2.806
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ							
РОА	2,3%	2,1%	2,1%	2,1%	1,7%	2,1%	1,9%
РОЕ – на укупан капитал	13,7%	12,7%	12,8%	12,8%	9,7%	12,6%	11,9%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%	3,4%	3,3%
Cost / income рацио	57,8%	58,0%	58,1%	58,1%	59,0%	58,0%	61,8%
Оперативни токови готовине	8.476.701	7.603.004	6.888.272	6.623.747	4.307.020	9.379.217	9.231.864
Актива по запосленом (000 EUR)	1.294	1.286	1.277	1.268	1.241	1.227	1.111
Актива по запосленом (000 РСД)	152.086	151.513	150.349	149.538	146.427	145.035	131.569

1 Позиција кредити (становништво и привреда) не укључује остале пласмане и потраживања

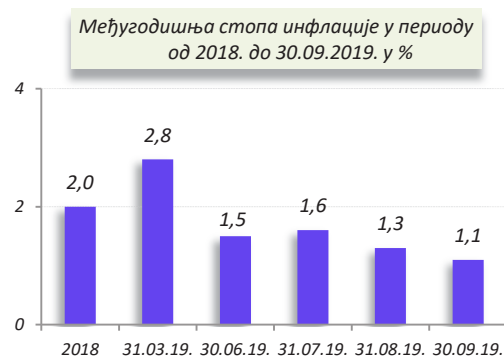
2 Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

* Од 01.01.2018. године депозити микроклијената су пренети са пословне функције привреда на пословну функцију становништво, због чега се податак објављен у Годишњем извештају за 2017. годину разликује-корекција урађена због упоредивости податка из 2017. са 2018. годином

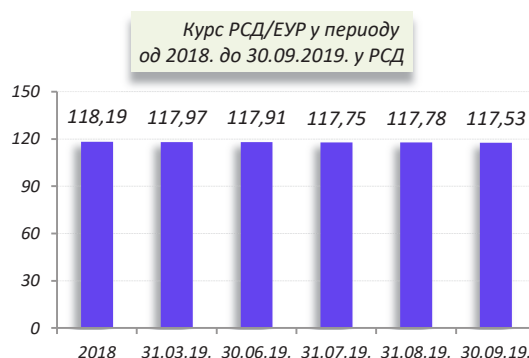
**Исто

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ

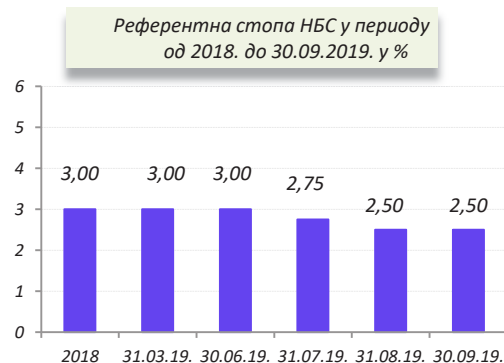
На крају трећег квартала текуће године, међугодишња инфлација, има тренд смањења и креће се у оквиру граница циљаних стопа за 2019. годину ($3,0\% \pm 1,5\text{пп}$). Међугодишња стопа (мг) инфлације на крају трећег квартала 2019. године износи 1,1%, док месечна инфлација односно дефлација износи -0,5%. Месечна инфлација је била под утицајем пада цена свежег поврћа и пада цена туристичких пакет аранжмана.

У прва три квартала текуће године, динар није битније осцилирао у односу на евро. Курс динара се кретао око вредности од 117 динара за један евро. Динар је на крају трећег квартала 2019. године апресирао 0,6% у односу на крај 2018. године. Народна банка Србије је на међубанкарском девизном тржишту (MDT) интервенисала нето откупом од ЕУР 2.115,0 милиона, што је више него прошле године у истом периоду.

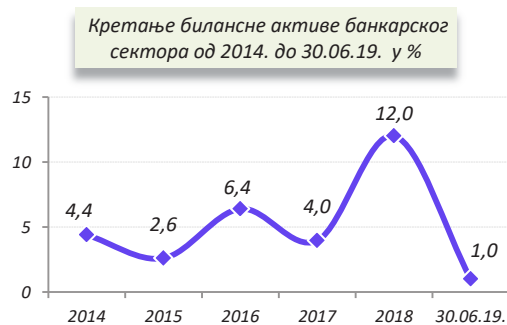
Народна банка Србије је до краја трећег квартала 2019. године два пута смањивала референтну каматну стопу (РКС) с обзиром на кретање инфлације и других макроекономских показатеља. Међугодишња инфлација је и током трећег квартала била у границама циљане вредности ($3,0\% \pm 1,5\text{пп}$). Опрезност у вођењу монетарне политике је ипак потребна због тенденција у међународном окружењу, трговинских и царинских политика, успоравања глобалног привредног раста. Водеће централне банке, Федералне резерве САД-а и Европска централна банка покушавају да дају подршку глобалној привреди. Цена нафте, на светском тржишту је и даље волатилна. Отпорност домаће привреде на екстерна дешавања је повећана захваљујући повећаним девизним резервама, очекиваном привредном расту од 3,5%, суфициту јавних финансија.

3. БАНКАРСКИ СЕКТОР И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

Банкарски сектор Републике Србије, на крају јуна 2019. године, чини укупно 26 банака, са укупном активношћу од 3.810,0 милијарди динара и укупним капиталом од 664,8 милијарди динара³. Десет највећих банака, посматрано по висини билансне активе, учествује са 80,0% у укупној секторској активношћу. Нето резултат пре пореза банкарског сектора смањен је 5,7% у односу на исти период 2018. године. У посматраном периоду Банка је, у банкарском сектору, треће рангирана по обиму билансне активе и четврта по висини добитка пре пореза.

Банкарски сектор у Републици Србији је остварио благи раст билансне активе на крају јуна 2019. године у односу на крај 2018. године од 1,0%. На дан 30.6.2019. године укупни капитал сектора смањен је 1,8% у односу на крај 2018. године. Адекватност капитала банкарског сектора на крају августа 2019. године износи 23,2%*.

Банка, на крају јуна 2019. године, има учешће у активношћу банкарског сектора од 10,8%, док у капиталу сектора Банка има учешће 10,4%.

Пословна политика опрезног управљања кредитним портфолијом и висока покривеност НПЛ пласмана исправкама вредности, нису утицали да Банка у току 2018. и прва три квартала 2019. године битније промени учешће у активношћу банкарског сектора.

На крају јуна 2019. године банкарски сектор је забележио пад профитабилности у односу на исти период 2018. године. На крају јуна 2019. године остварен је позитиван нето финансијски резултат, пре опорезивања, у износу од 33,3 милијарди динара. У посматраном периоду 18 банака је пословало позитивно са укупним резултатом 36,4 милијарди динара, док је 8 банака пословало негативно са укупним губитком од 3,1 милијардом динара.

³ Приказ урађен на основу доступних званичних података са интернет презентације Народне банке Србије
*НБС, Макроекономска кретања у Србији, октобар 2019. године

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама и Уговором између акционара – Републике Србије и групе међународних финансијских институција и чини га девет чланова, укључујући и председника, од којих су три члана лица независна од Банке. Најмање три члана Управног одбора Банке морају имати одговарајуће искуство из области финансија. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 30.09.2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
Марија Сокић	Председник, представник Републике Србије
др Даниел Пантић	Члан, представник Републике Србије
Дејан Хаџић	Члан, представник Републике Србије
Aleksei Germanovich	Члан, представник ЕБРД
Anthony Myron	Члан, представник ЕБРД
Javed Hamid	Члан, представник ИФЦ
Катарина Шушић	Независни члан
Горан Кнежевић	Независни члан
Проф. др Зоран Јовић	Независни члан

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именовања.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

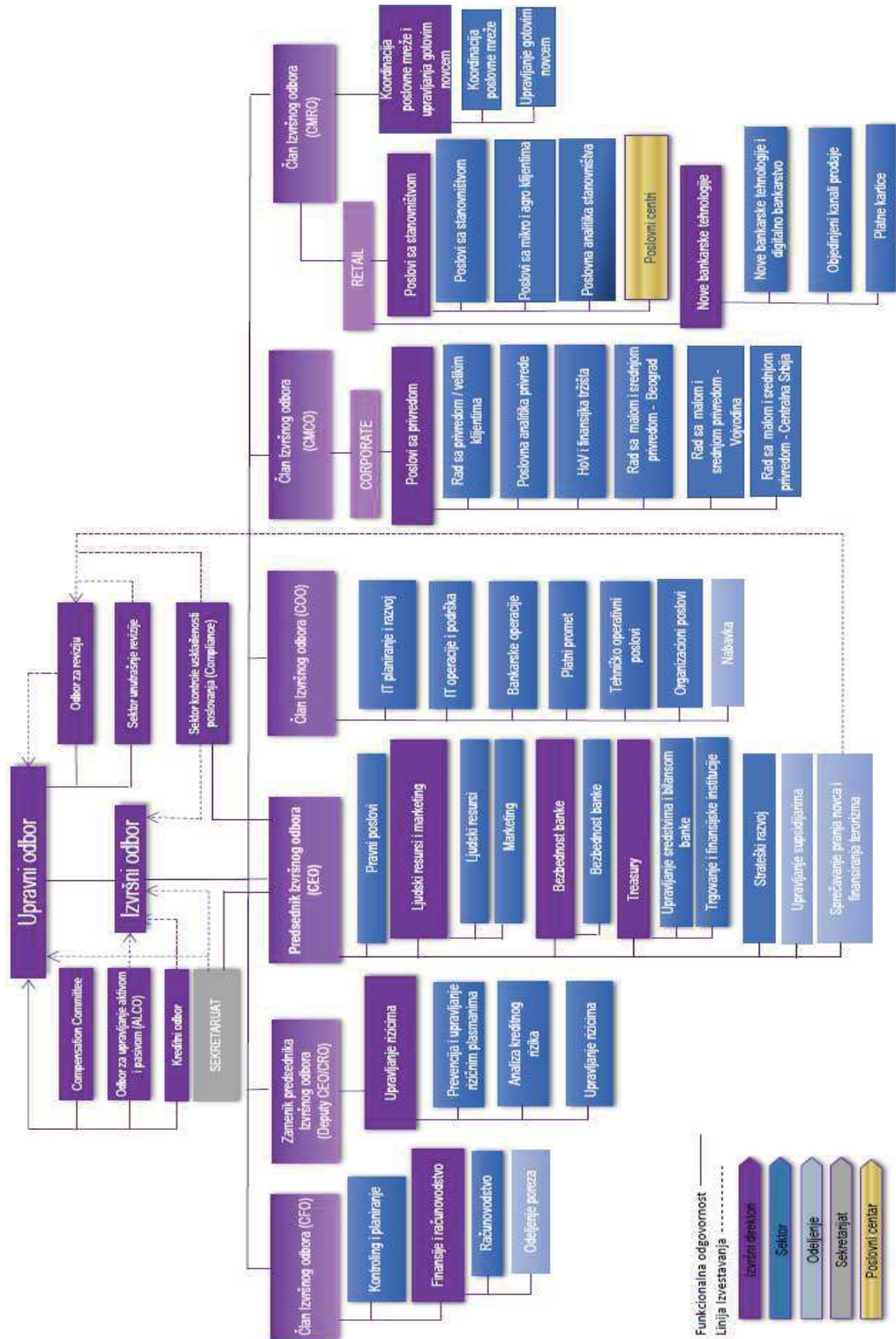
Чланови Извршног одбора Банке на дан 30.09.2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
др Уна Сикимић	Заменик председника
др Мирослав Перић	Члан
Драгиша Станојевић	Члан
Павао Марјановић	Члан

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке. Чланови Одбора за праћење пословања на дан 30.09.2019. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Javed Hamid	Члан
Милена Ковачевић	Члан

Напомена: Организациона шема Банке на дан 30.09.2019. године

5. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ

ОПИС	30.09.19.	31.08.19.	31.07.19.	30.06.19.	31.03.19.	2018.	2017.
БИЛАНС СТАЊА (000 РСД)							
Билансна актива	419.908.961	418.630.391	415.565.231	412.275.059	403.260.675	401.165.980	369.183.538
Ванбилансно пословање	483.647.134	453.263.561	445.277.108	444.423.385	466.020.108	457.820.051	474.428.780
СТАНОВНИШТВО							
Кредити	97.579.371	96.889.557	96.088.282	94.922.028	93.529.637	92.033.605	81.712.222
Депозити	274.359.959	273.607.319	270.584.391	267.657.937	262.592.960	260.296.411	241.210.420*
ПРИВРЕДА							
Кредити	78.797.919	78.945.212	77.460.425	77.120.481	76.996.034	75.264.373	71.725.704
Депозити	44.152.190	44.638.233	46.554.355	47.351.144	47.449.645	49.879.580	41.371.592**

*Напомена: од 01.01.2018. године депозити микроклијената су пребачени са пословне функције привреда на пословну функцију становништво, због чега се податак објављен у Годишњем извештају за 2017. годину разликује - корекција урађена због упоредивости податка из 2017. са 2018. годином

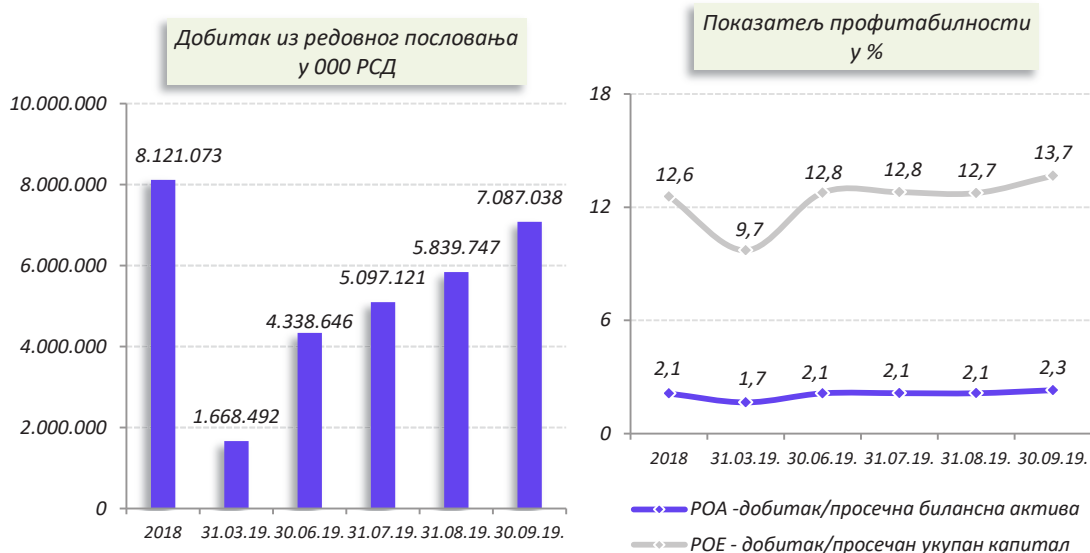
** Исто

На крају трећег квартала 2019. године билансна актива Банке износи 419.909,0 милиона динара и повећана је за 18.743,0 милиона динара у односу на крај 2018. године.

Ванбилансна актива је повећана за 5,6%, и на крају септембра текуће године износи 483.647,1 милион динара.

У првих девет месеци 2019. године Банка је наставила да смањује задужење кроз кредитне линије у износу од 1.196,4 милиона динара у односу на стање на крају 2018. године (42,5%). У истом периоду Банка је забележила раст депозита (без осталих обавеза и кредитних линија) у износу од 8.114,3 милиона динара или 2,2%. У структури наведене промене, депозити становништва су повећани за 14.063,5 милиона динара, док су депозити правних лица смањени за износ од 5.949,3 милиона динара. У наведеним променама садржан је и ефекат апресијације динара у односу на евро (0,6%) и депресијације у односу на швајцарски франак (3,1%) и амерички долар (3,8%), од почетка године до краја трећег квартала 2019. године.

ОПИС	30.09.19.	31.08.19.	31.07.19.	30.06.19.	31.03.19.	2018.	2017.
БИЛАНС УСПЕХА (000 РСД)							
Добитак пре опорезивања	7.087.038	5.839.747	5.097.121	4.338.646	1.668.492	8.121.073	7.187.250
Нето приходи од камата	9.460.300	8.404.978	7.360.805	6.307.132	3.131.566	12.834.638	12.446.197
Нето приходи од накнада	4.017.252	3.542.017	3.088.589	2.604.550	1.216.082	5.210.149	5.082.227
Оперативни трошкови	7.793.736	6.924.294	6.070.814	5.178.212	2.563.317	10.473.783	10.833.081
Нето приходи обезвређења финан.средст. која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	2.484.718	1.825.734	1.753.111	1.637.952	442.079	9.493	17.883
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ							
РОА	2,3%	2,1%	2,1%	2,1%	1,7%	2,1%	1,9%
РОЕ – на укупан капитал	13,7%	12,7%	12,8%	12,8%	9,7%	12,6%	11,9%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%	3,4%	3,3%
Cost / income рацио	57,8%	58,0%	58,1%	58,1%	59,0%	58,0%	61,8%
Оперативни токови готовине	8.476.701	7.603.004	6.888.272	6.623.747	4.307.020	9.379.217	9.231.864
Актива по запосленом (000 ЕУР)	1.294	1.286	1.277	1.268	1.241	1.227	1.111
Актива по запосленом (000 РСД)	152.086	151.513	150.349	149.538	146.427	145.035	131.569

Банка је у прва три квартала 2019. године, у односу на исти временски период претходне године остварила већи износ добитка пре пореза. Остварени добитак пре опорезивања у периоду од 01.01. до 30.09.2019. године износи 7.087,0 милиона динара, што у односу на исти период претходне године представља повећање од 575,3 милиона динара (8,8%). Остварени добитак пре пореза обезбедио је Банци, у прва три квартала 2019. године, принос на укупан капитал од 13,7 %, односно принос на билансну активу од 2,3%.

На кретање добитка у прва три квартала 2019. године, у односу на исти период прошле године, утицало је повећање нето прихода по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности у износу од 2.317,0 милиона динара, повећање осталих расхода у износу 703,0 милиона динара, остварење нето губитка по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности у износу 579,9 милиона динара за разлику од оствареног нето добитка у истом периоду прошле године. Остварено је и повећање осталих прихода у износу од 219,1 милион динара у односу на исти период претходне године. Трошкови амортизације повећани су у износу од 340,4 милиона динара што је већим делом резултат примене новог стандарда ИФРС 16 (примена од 01.01.2019. године) који у највећој мери изједначава закуп са „лизингом“ и у складу са којим се трошкови закупа (изузев краткорочних уговора о закупу) евидентирају на трошковима амортизације.

Услед раста обима пословања, а незнатног смањења броја запослених у првих девет месеци 2019. године повећана је актива по запосленом у Банци са 145,0 милиона динара (31.12.2018.), на 152,1 милион динара на крају трећег квартала 2019. године.

На крају трећег квартала текуће године „Cost income ratio“ (CIR) износи 57,8%, док је на крају истог периода претходне године износио 57,9%.

5.1. Пословање са становништвом

У првих девет месеци пословање са становништвом наставило је са трендом раста и остварило, по већини показатеља, значајне резултате.

Кредити

Фокус је био на расту кредитирања и повећању кредитног портфолија, остварењу нето прихода и очувању тржишног учешћа.

Закључно са 30.09.2019. године реализовано је 35,2 милијарди динара кредита, што је 900 милиона динара више у односу на исти период 2018. године. Раст кредитирања остварен је захваљујући константном иновирању понуде производа, унапређењем процедура и технолошких решења.

Реализација је већа у сегменту стамбених, пољопривредних и нестамбених кредита, док је код микро бизнис кредита приближно иста у односу на исти период претходне године.

Највеће повећање реализације је остварено код **стамбених кредита** (28,7%) због задовољавајуће понуде производа и значајне тражње на тржишту некретнина. На тржишту и у Банци је приметан тренд раста кредита који нису осигурани код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита (НКОСК). Имајући у виду повољну понуду на тржишту, Банка примењује и политику задржавања клијената са циљем очувања квалитета и износа портфолија. На дан 30.9.2019. године тржишно учешће Банке износи 10,4% и веће је него на дан 31.12.2018. године за 0,09 п.п.

У сегменту **готовинских кредита** реализација је у односу на исти период прошле године увећана за 170 милиона динара. Почев од 01.01.2019. године, по Одлуци НБС, лимитирано је задуживање по готовинским кредитима на максималан рок од 95 месеци, а приликом обрачуна кредитне способности узимају се у обзир и обавезе по дозвољеном прекорачењу и дебитним картицама са одложеном плаћањем, што је довело до смањења просечног износа кредита. Реч је о сегменту са најизраженијом конкуренцијом, где се понуда базира на великим износима и меничном обезбеђењу, уз повољне каматне стопе. Такође, понуда се све више базира на персонализованим понудама за специфичне групе клијената, а посебно за клијенте са већим примањима. Велика пажња посвећује се и кредитима за пензионере обзиром да чине значајан број клијената. Тржишно учешће Банке у овом сегменту на дан 30.9.2019. године износи 7,6% и веће је него на дан 31.12.2018. године за 0,07 п.п.

У **агро бизнису** реализација кредита је већа за 0,9%. У првих девет месеци доминирали су кредити из сопствене понуде (посебно у првом полугодишту), као и субвенционисани кредити са чијим се одобравањем почело крајем првог полугодишта, као и кредити из „Сајамске понуде“ чије је одобравање такође, почело крајем првог полугодишта и наставило се у трећем кварталу. Банка је понуду обогатила посебном кредитном линијом за куповину пољопривредног земљишта са роковима отплате до 15 година, чиме је клијентима омогућена додатна флексибилност у погледу оптимизације износа ануитета. Банка је повећала тржишно учешће за 0,04 п.п на 13,7%.

У **микро бизнис** сегменту реализација кредита је на приближно истом нивоу као у истом периоду прошле године. Поред редовних, понуда у овом сегменту базира се у значајној мери и на посебно дизајнираним акцијским производима, како бисмо у сваком моменту били конкурентни на тржишту. Крајем трећег квартала, интензивнија реализација кредита у сарадњи са локалном самоуправом, а такође је почело и одобравање кредита из ЕДИФ програма. Овај сегмент обухвата предузетнике и микро предузећа. У сегменту предузетника повећано је тржишно учешће Банке и на дан 30.9.2019. године износи 9,2%.

Током првих девет месеци највише је реализовано готовинских кредита (51,1% укупне реализације), затим следе кредити микро бизнису (21,5%), стамбени кредити (14,3%) и пољопривредницима (13,1%).

Све наведено довело је до раста нето стања пласмана становништву за 5,5 милијарди динара у односу на стање од 31.12.2018. године. Да није извршена конверзија стамбених кредита индексираних у ЦХФ, раст нето стања би износио преко 6,5 милијарди динара.

У структури нето стања опада учешће стамбених кредита (41,0%), а повећава се учешће осталих, профитабилнијих производа (59,0%).

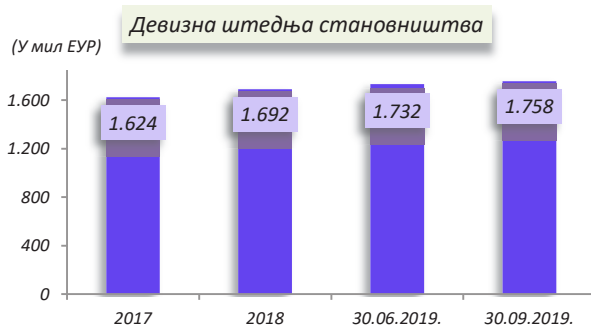
Депозити⁴

На дан 30.9.2019. године депозити становништва порасли су за 14,1 милијарду динара или 5,4%, чиме је настављен стабилан тренд раста депозита.

На дан 30.9.2019. године остварен је раст укупних девизних депозита становништва на банкарском тржишту (без микро предузећа) од 633 милиона евра, док је Банка растом од 75 милиона евра задржала лидерску позицију на тржишту са учешћем од 18%.

Ако посматрамо класичну девизну штедњу грађана, иста је порасла 66 милиона евра током првих девет месеци.

*Приказана девизна штедња не укључује наменске девизне рачуне (пензионере) и предузетнике

У девизној штедњи грађана опало је учешће орочене штедње рочности 12 месеци и дуже, и износи 29,8%, а повећано је учешће а`виста штедње које сада износи 66,9%. Доминирају штедни улози до 50.000 евра (у броју преко 99%, у износу 74%).

⁴ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

Након вишегодишњег пада, пасивне каматне стопе на девизну штедњу грађана стагнирају (на дан 30.9.2019. године износи 0,23%). У наредном периоду очекује се наставак стагнације или благи раст пасивних каматних стопа. Банка је препозната од стране клијената као институција од највећег поверења, стога депозити константно расту.

Остали производи

„Сетови рачуна“ за грађане настављају са освајањем тржишта, у девет месеци 2019. године отворено је око 47.600 „сет рачуна“, од чега је око 7.600 „сетова“ најмлађих клијената (18-27 година) што чини основу за сигурно пословање у будућности.

„Сетови рачуна“ за микро бизнис настављају позитиван тренд из прошле године, у првих девет месеци 2019. године још 4.400 клијената отворило је „сет рачун“.

Клијенти тренутно имају око 950.000 платних картица, од чега се 45% редовно користи.

Дигитализација пословања

На дигиталним каналима (електронско банкарство) уведен је „ЦРМ“ алат, који након сагласности клијената, анализира интеракцију са истима, и у складу са тим нуди им производе и услуге сходно њиховим потребама и могућностима. Осим тога, на основу повратних информација клијената, извршена је оптимизација, редизајн и унапређење апликације за електронско банкарство физичких лица „eBankWEB“ чиме се побољшало корисничко искуство. Због наведених унапређења повећан је за 5.000 број клијената који редовно користе електронско и мобилно банкарство за плаћања (за око 71.000 физичких лица и 13.000 микро бизнис клијената). Припремљен је прелазак свих корисника на верзију „WEB 3.0“ што се очекује од 5.11.2019. године. Такође, у финалној фази је почетак продукције за решење „Инстант плаћања“ на продајним местима за које је НБС доставила дозволу Банци да може почети са пилот продукцијом и ангажовањем прва два трговца.

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва обављамо у 203 експозитуре по чему смо лидер на тржишту у покривености истог и доступности клијентима. Клијентима је доступно 278 банкомата (7 више него на дан 31.12.2018. године) и око 13.800 „пос“ терминала (око 160 више него на дан 31.12.2018. године), по чему смо такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребу клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем радног времена и сличним активностима.

Профитабилност

Због свих предузетих пословних активности пословање са становништвом остварило је укупне нето приходе од камата и накнада у првих девет месеци 2019. године у износу од 7.648,3 милиона динара што представља раст од 4,4% (324,1 милиона динара) у односу на исти период прошле године.

5.2. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

У 2019. години настављен је тренд снижавања динарских каматних стопа упркос стабилизацији референтне каматне стопе Народне банке Србије као и снижавања каматних стопа код кредита са девизним знаком. Паду каматних стопа на евро-индексиране кредите допринео је и снажан пад премије ризика земље и релаксација монетарне политике Европске централне банке.

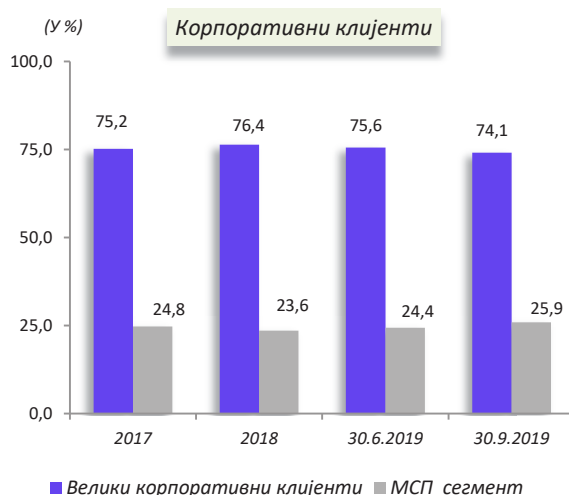
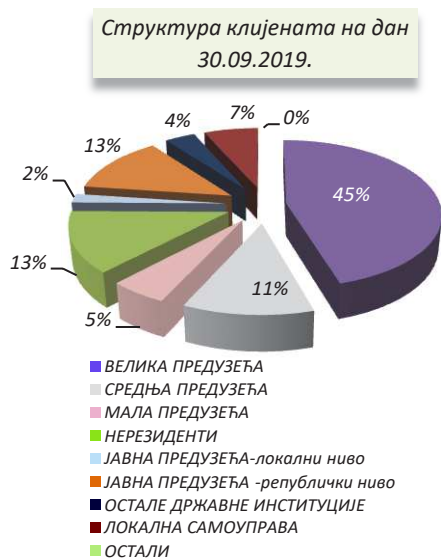
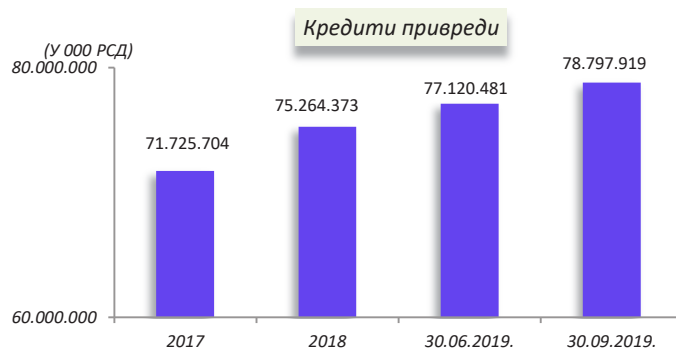
Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди, који су ублажени у 2018. години, остали су непромењени и у 2019. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рачности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања

привреде у девизном знаку. Банке исказују и већу спремност за преузимање ризика приликом кредитирања привреде (посебно у делу колатерализације кредита).

На нивоу банкарског сектора ниво нето кредита виши је у односу на крај 2018. године (укупно привредна друштва и јавна предузећа забележила су раст за 4%, односно 49,0 милијарди динара).⁵

Кредити⁶

Реализација новоодобрених кредита у 2019. години виша је за 3,9 милијарде динара, односно 11,1% у односу на исти период 2018. године (0,25 милијарди динара ниже у сегменту Великих корпоративних клијената и 4,15 милијарди динара више у МСП сегменту). У структури клијената по сегментима дошло је до пада учешћа великих корпоративних клијената са 76,4% (на крају 2018. године) на 74,1%.

Каматна стопа на кредите индексиране у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Сходно томе, учешће динарских кредита у портфолиу на крају трећег квартала 2019. године дошло је на ниво од свега 5,9%.

У погледу конкуренције током трећег квартала 2019. године, најактивније су биле Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, Societe Generale Banka a.d. Beograd, уз повремене акције на тржишту и следећих банака: ProCredit a.d. Beograd и Erste banka a.d.

⁵ НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, август 2019.

⁶ Позиција датих кредита и депозита не укључује остале пласмане

Novi Sad. Код свих конкурената је приметан флексибилнији приступ (каматне стопе, рокови доспећа, тражени инструменти обезбеђења) при одобравању кредита.

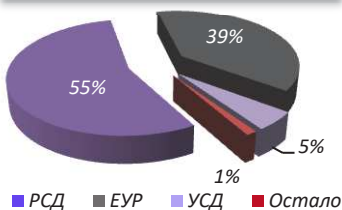
Депозити ⁷

Високо учешће трансакционих депозита од 75,3% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке. На висину депозита привреде у 2018. години утицала је и одлука Банке да се депозити микроклијената од 01.01.2018. године евидентирају у оквиру пословне линије становништва.

Напомена: На крају 2017. године 11,2 милијарде динара депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из Годишњег извештаја за 2017. годину.

Валутна структура депозита на дан 30.09.2019.

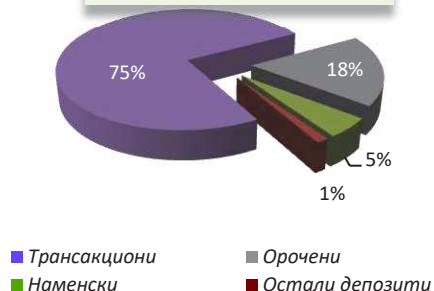

Структура депонената на дан 30.09.2019.

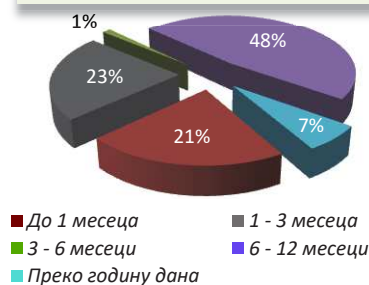

Напомена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

Рочна структура депозита на дан 30.09.2019.

Рочна структура орочених депозита на дан 30.09.2019.

⁷ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

5.3. Управљање средствима-Трезор

Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала, закључно са трећим кварталом 2019. године, обележено је наставком тренда пада приноса на домаће државне хартије од вредности, значајним интервенцијама Народне банке Србије на девизном тржишту и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

У односу на исти период у 2018. години забележен је пораст у остварењу резултата у износу од 3,0%.

Закључно са трећим кварталом 2019. године ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и врло активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту, реверсне РЕПО операције са Народном банком Србије, међубанкарске РЕПО трансакције, и вишкове ликвидности депонованих код Народне банке Србије као преконоћни пласман.

Активности функције Трезора на девизном тржишту такође, су биле интензивне.

Дана 01.08.2019. године Банка је са Европским инвестиционим фондом (EIF) закључила Уговор о гарантном инструменту у оквиру COSME програма за подршку конкурентности МСП сегмента.

Стање трипартитних кредитних линија закључених са Народном банком Србије као Агентом износи 13,8 милиона еура.

6. БИЛАНС СТАЊА НА ДАН 30.09.2019. ГОДИНЕ**6.1. Актива Банке на дан 30.09.2019. године**

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=3/4
1	Готовина и средства код централне банке	65.844.960	63.595.710	103,5
2	Заложена финансијска средства	-	-	-
3	Потраживања по основу деривата	-	4.070	-
4	Хартије од вредности	134.317.485	133.177.598	100,9
5	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	21.517.704	18.477.729	116,5
6	Кредити и потраживања од комитената	176.873.009	167.545.674	105,6
7	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-
8	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-
9	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
10	Инвестиције у зависна друштва	3.438.573	2.611.859	131,7
11	Нематеријална имовина	642.890	557.051	115,4
12	Некретнине, постројења и опрема	6.478.517	5.619.078	115,3
13	Инвестиционе некретнине	1.867.532	1.896.347	98,5
14	Текућа пореска средства	-	-	-
15	Одложена пореска средства	1.429.824	840.967	170,0
16	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227.630	227.630	100,0
17	Остала средства	7.270.837	6.612.267	110,0
	УКУПНО АКТИВА (од 1. до 17.)	419.908.961	401.165.980	104,7

Билансна актива Банке на крају трећег квартала 2019. године повећана је за 18.743,0 милиона динара односно 4,7% у односу на крај 2018. године.

Посматрајући структуру приказаних билансних позиција Банке доминира повећање позиције кредити и потраживања од комитената за 9.327,3 милиона динара односно 5,6%, док су кредити и потраживања од банака и других финансијских организација повећани за 3.040,0 милиона динара односно 16,5%. Укупни пласмани и потраживања од комитената и банака износе 198.390,7 милиона динара, што чини 47,2% укупне билансне активе Банке на крају трећег квартала 2019. године.

Позиција хартије од вредности је повећана током прва три квартала 2019. године за 1.139,9 милиона динара или 0,9%. Већи део поменутог повећања је резултат повећања хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у динарима и иностраној валути.

Готовина и средства код централне банке забележила је повећање за 2.249,3 милиона динара или 3,5% у односу на крај 2018. године, углавном услед повећања готовине у благајни у девизама (повећање за 7.967,2 милиона динара).

Од осталих позиција, у току прва три квартала текуће године, значајно повећање је на позицији некретнине, постројења и опрема у износу од 859,4 милиона динара, углавном као резултат примене новог стандарда ИФРС 16. Примена стандарда (од 01.01.2019. године) је резултирала евидентирањем обавеза по основу основних средстава узетих у лизинг у износу 1.364,5 милиона динара на дан 30.09.2019. године.

Позиција инвестиције у зависна друштва се повећала у току прва три квартала квартала 2019. године као резултат нове процене фер вредности трајних улога у зависне банке у иностранству од стране независног проценитеља. Повећање позиције инвестиције у зависна друштва, у износу од 826,7 милиона динара, је резултат смањења исправке вредности учешћа у капиталу зависних банака у иностранству. Поменута промена је узроковала и раст прихода од укидања индиректних отписа учешћа у капиталу зависних банака која се вреднују по набавној вредности.

6.2. Пасива Банке на дан 30.09.2019. године

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2019.	31.12.2018.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=3/4
1	Обавезе по основу деривата	-	-	-
2	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4.724.763	5.662.748	83,4
3	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	325.241.489	317.229.084	102,5
4	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-
5	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-
6	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-
7	Субординиране обавезе	-	-	-
8	Резервисања	2.346.247	1.653.663	141,9
9	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-
10	Текуће пореске обавезе	-	-	-
11	Одложене пореске обавезе	891.890	-	-
12	Остале обавезе	14.126.367	9.059.972	155,9
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1. до 12.)	347.330.756	333.605.467	104,1
	КАПИТАЛ			
13	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0
14	Сопствене акције	-	-	-
15	Добитак	8.005.693	9.047.691	88,5
16	Губитак	-	-	-
17	Резерве	24.537.962	18.478.272	132,8
18	Нереализовани губици	-	-	-
19	Учешћа без права контроле	-	-	-
20	УКУПНО КАПИТАЛ (од 13. до 19.)	72.578.205	67.560.513	107,4
	УКУПНО ПАСИВА (од 1. до 19.)	419.908.961	401.165.980	104,7

Укупне обавезе Банке на крају трећег квартала 2019. године износе 347.330,8 милиона динара и чине 82,7% укупне пасиве (31.12.2018: 83,2%). Истовремено, укупан капитал износи 72.578,2 милиона динара и учествује у укупној пасиви 17,3% (31.12.2018: 16,8%). Укупне обавезе повећане су у односу на крај 2018. године за 13.725,3 милиона динара или 4,1%, док је укупан капитал Банке увећан за 5.017,7 милиона динара односно 7,4%.

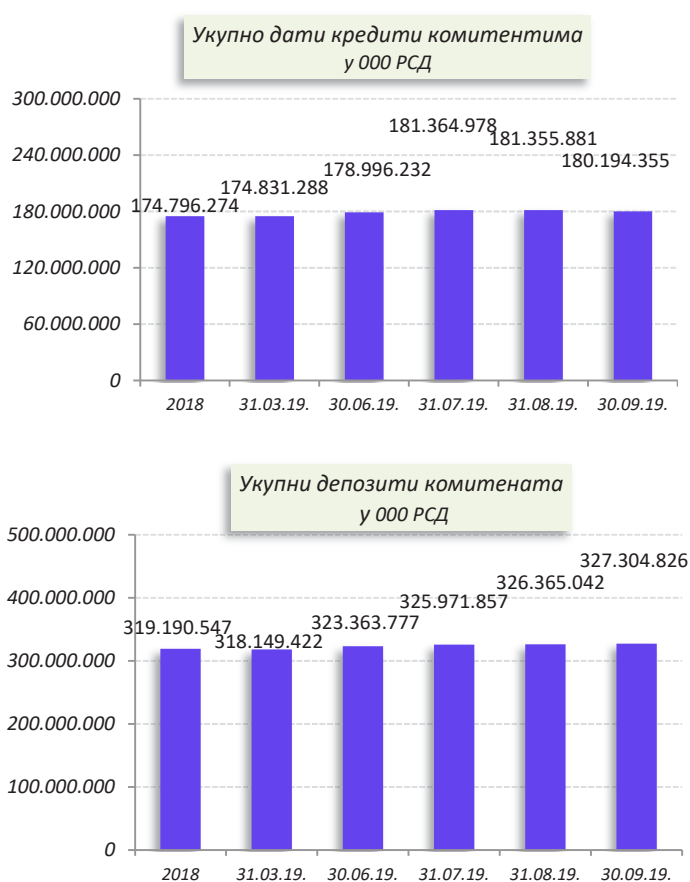
Позиција депозити и остале финансијске обавезе према комитентима је повећана у извештајном периоду за 8.012,4 милиона динара или 2,5%, док је позиција депозити и остале финансијске обавеза према банкама смањена у односу на крај претходне године за 938,0 милиона динара или 16,6%. Позиција

осталих обавеза је повећана за 5.066,4 милиона динара или 55,9%. Позиција резервисања је на крају трећег квартала 2019. године повећана у износу од 692,6 милиона динара услед повећања резервисања за обавезе.

У току трећег квартала 2019. године настављено је смањење ино кредитних линија, у нето противвредности од 1.196,4 милиона динара, тако да стање динарске противвредности предметних обавеза на дан 30.09.2019. године износи 1.621,6 милиона динара.

У структури билансне пасиве укупни депозити и остале финансијске обавезе банака и комитената износе 329.966,3 милиона динара, што чини 78,6% укупне билансне пасиве, при томе бележе повећање у односу на крај 2018. године од 7.074,4 милиона динара или 2,2%.

6.3. Дати кредити комитентима и депозити комитената на дан 30.09.2019. године

Најзначајнија категорија билансне активе, дати кредити клијентима (без осталих пласмана и потраживања), забележила је раст од 5.398,1 милион динара. На крају трећег квартала 2019. године, пласмани привредним клијентима достигли су износ од 78.797,9 милиона динара, што представља раст од 4,7% у односу на крај 2018. године. Пласмани становништву достигли су износ 97.579,4 милиона динара и повећани су за 6,0% у односу на крај 2018. године. Пласмани банкама и финансијским организацијама, на крају трећег квартала 2019. године, достигли су износ 3.817,1 милион динара што представља смањење од 49,1%.

Укупни кредити банкама, другим финансијским организацијама и комитентима, на дан 30.09.2019. године износе 180.194,4 милиона динара и повећани су у односу на крај претходне године 3,1%.

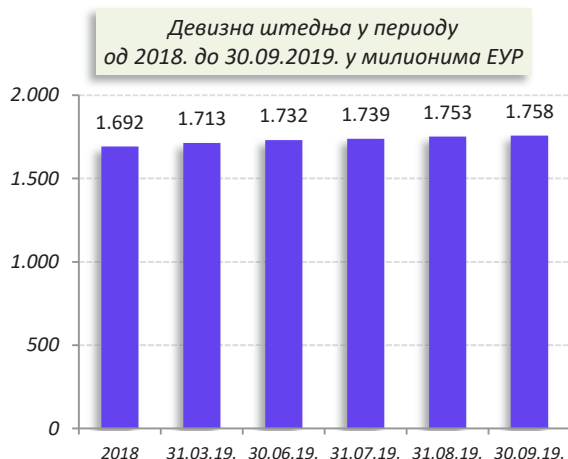
(у 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС	СТАЊЕ НА ДАН 30.09.2019.	СТАЊЕ НА ДАН 31.12.2018.	ИНДЕКС 5=(3:4)*100
1	2	3	4	5
I	ДАТИ КРЕДИТИ КОМИТЕНТИМА (1.+2.+3.)	180.194.355	174.796.274	103,1
1.	Привреда	78.797.919	75.264.373	104,7
2.	Становништво	97.579.371	92.033.605	106,0
3.	Банке и финансијске организације	3.817.065	7.498.296	50,9
II	ПРИМЉЕНИ ДЕПОЗИТИ КОМИТЕНАТА (1.+2.+3.)	327.304.826	319.190.547	102,5
1.	Привреда	44.152.190	49.879.580	88,5
2.	Становништво	274.359.959	260.296.411	105,4
3.	Банке и финансијске организације	8.792.677	9.014.556	97,5

НАПОМЕНА:

-дати кредити без осталих пласмана и потраживања, примљени депозити без осталих обавеза и примљених средстава у форми кредитних линија,

Промена депозита банака, других финансијских организација и комитената (без осталих обавеза и кредитних линија) у трећем кварталу 2019. године, је резултат повећања депозита становништва, смањења депозита привредних друштава и смањења депозита банака и других финансијских организација. Депозити становништва, у посматраном периоду повећани су у противвредности од 14.063,5 милиона динара односно 5,4%, депозити правних клијената смањени су у противвредности од 5.727,4 милиона динара или 11,5% док су депозити банака и других финансијских организација смањени у противвредности од 221,9 милиона динара односно 2,5%.

Уживајући углед сигурне и стабилне банке на тржишту, Банка је у посматраном периоду успела да повећа девизне штедне улоге за 65,5 милиона евра или 3,9%.

И поред смањења пасивних каматних стопа, девизна штедња клијената је повећана у току три квартала 2019. године и достигла суму од 1.757,6 милиона евра.

Поверење штедиша омогућило је Банци да по обиму прикупљене девизне штедне, имиџу и препознатљивости задржи водеће место у оквиру банкарског сектора Републике Србије.

6.4. Ванбилансне ставке на дан 30.09.2019. године

(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС	СТАЊЕ НА ДАН 30.09.2019.	СТАЊЕ НА ДАН 31.12.2018.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	ПОСЛОВИ У ИМЕ И ЗА РАЧУН ТРЕЋИХ ЛИЦА	4.163.641	4.228.635	98,5
2	ПРЕУЗЕТЕ БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ	52.718.594	44.069.612	119,6
3	ПРИМЉЕНА ЈЕМСТВА ЗА БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ	-	-	-
4	ДЕРИВАТИ	-	1.772.919	-
5	ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ	426.764.899	407.748.884	104,7
	УКУПНО	483.647.134	457.820.051	105,6

Укупна ванбилансна актива Банке, у току трећег квартала 2019. године, повећана је за 25.827,1 милион динара у односу на крај 2018. године.

На дан 30.09.2019. године преузете будуће обавезе износе укупно 52.718,6 милиона динара што представља повећање за 8.649,0 милиона динара или 19,6% у односу на крај 2018. године, претежно због повећања преузетих неопозивих обавеза за неповучене кредите и пласмане у динарима и иностраној валути (повећање за 7.372,2 милиона динара).

На крају трећег квартала 2019. године нема деривата у ванбилансној евиденцији за разлику од краја 2018. године када су износили 1.772,9 милиона динара.

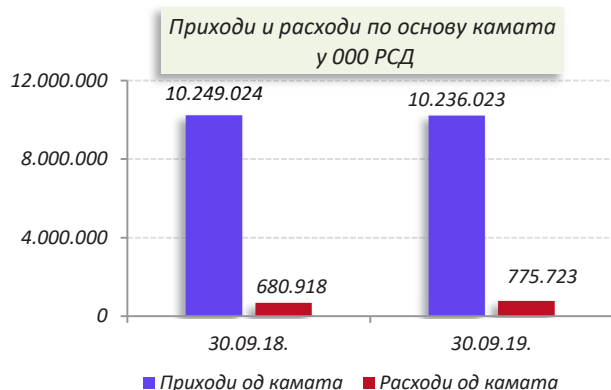
Друге ванбилансне ставке повећане су за 19.016,0 милиона динара односно за 4,7% у односу на крај 2018. године.

7. БИЛАНС УСПЕХА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01. ДО 30.09.2019. ГОДИНЕ

(У 000 РСД)

Р.БР.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2019.	30.09.2018.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
1.1.	Приходи од камата	10.236.023	10.249.024	99,9
1.2.	Расходи од камата	-775.723	-680.918	113,9
1.	Нето приходи/расходи по основу камата	9.460.300	9.568.106	98,9
2.1.	Приходи од накнада и провизија	5.287.178	5.287.750	100,0
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.269.926	-1.424.110	89,2
2.	Нето приходи/расходи по основу накнада и провизија	4.017.252	3.863.640	104,0
3.	Нето добитак/губитак по основу промене фер вредности ФИ	67.834	83.578	81,2
4.	Нето добитак/губитак по основу рекласификације ФИ	-	-	-
5.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	249.628	159.958	156,1
6.	Нето добитак/губитак по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	38.398	-5.551	-
8.	Нето приход/расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	2.484.718	167.751	-
9.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	-579.933	526.547	-
10.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
11.	Остали пословни приходи	112.641	114.267	98,6
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	15.850.838	14.478.296	109,5
13.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД	-	-	-
14.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	-3.259.962	-3.287.044	99,2
15.	Трошкови амортизације	-761.228	-420.845	180,9
16.	Остали приходи	440.486	221.434	198,9
17.	Остали расходи	-5.183.096	-4.480.137	115,7
18.	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	7.087.038	6.511.704	108,8
19.	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	-	-	-
20.	Порез на добитак	-	-	-
21.	Добитак по основу одложених пореза	293	-	-
22.	Губитак по основу одложених пореза	-147	-	-
23.	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	7.087.184	6.511.704	108,8
24.	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	-	-	-
25.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
26.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
27.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК	7.087.184	6.511.704	108,8
28.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК	-	-	-
29.	Добитак који припада матичном ентитету	-	-	-
30.	Добитак који припада власницима без права контроле	-	-	-
31.	Губитак који припада матичном ентитету	-	-	-
32.	Губитак који припада власницима без права контроле	-	-	-
33.	Зарада по акцији	-	-	-
34.	Основна зарада по акцији	-	-	-
35.	Умањена (разводњена) зарада по акцији	-	-	-

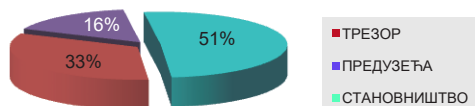
7.1. Приходи и расходи по основу камата

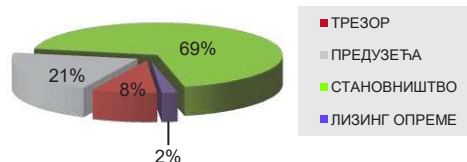
У односу на исти период прошле године, приходи од камата су мањи за 13,0 милиона динара односно за 0,1%, док су расходи по основу камата већи за 94,8 милиона динара односно 13,9%.

У току прва три квартала 2019. године остварен је добитак по основу камата у износу 9.460,3 милиона динара, што у односу на исти период прошле године представља смањење од 1,1%.

Приходи од камата у 2019. години

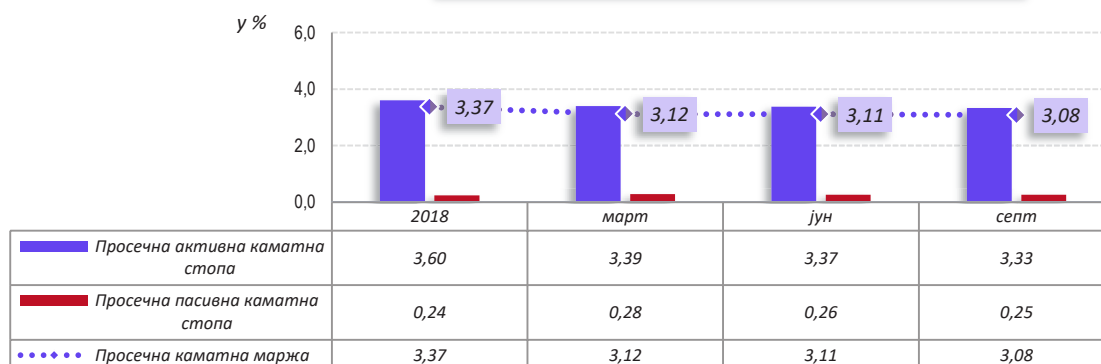

Расходи од камата у 2019. години

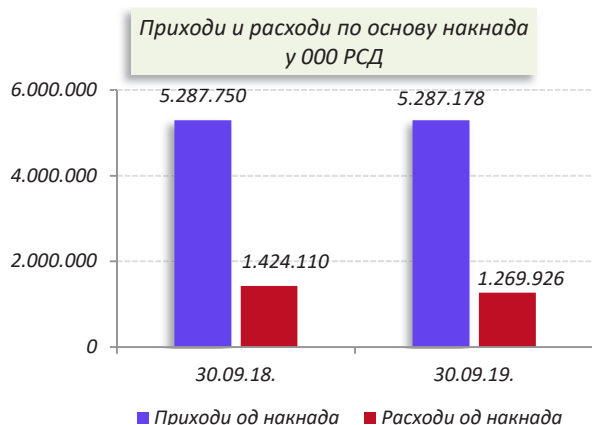
У оквиру прихода од камата, највеће учешће имају приходи од камата по пословима са становништвом (5.194,3 милиона динара односно 50,7%). У оквиру расхода од камата такође, доминирају камате на депозите становништва (531,2 милиона динара односно 68,5%) што је највећим делом резултат расхода од камата на прикупљену девизну штедњу.

Кретање каматне марже на укупну активу у %

Просечна активна каматна стопа на крају трећег квартала 2019. године је била 3,33%, а просечна пасивна каматна стопа 0,25%, тако да је просечна каматна маржа Банке у трећем кварталу 2019. године износила 3,08%.

7.2. Приходи и расходи по основу накнада

Током прва три квартала 2019. године у односу исти период прошле године, остварени приходи од накнада и провизија за банкарске услуге мањи су за 0,6 милиона динара. Истовремено су и расходи по накнадама и провизијама смањени за 154,2 милиона динара односно за 10,8%.

Добитак по основу накнада и провизија за прва три квартала 2019. године износи 4.017,3 милиона динара и за 153,6 милиона динара је већи у односу на исти период претходне године.

7.3. Остварени добитак из редовног пословања

У периоду од 01. јануара до 30. септембра 2019. године остварен је добитак пре пореза у износу од 7.087,0 милиона динара, што представља повећање од 575,3 милиона динара односно повећање за 8,8% у односу на исти период претходне године.

Остварени добитак из пословања обезбедио је Банци, у трећем кварталу 2019. године, принос на укупан капитал од 13,7%, односно принос на просечну активу од 2,3%.

7.4. Показатељи пословања прописани Законом о банкама

Р.БР.	ОПИС	ПРОПИСАНО	30.09.2019.	2018.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	МИН 8%+зск*	30,86%	29,18%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	МАКС 60%	13,25%	13,18%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	МАКС 400%	27,31%	39,77%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	МАКС 20%	1,53%	1,87%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	МИН 0,8	4,41	3,86

8. ОПИС ГЛАВНИХ РИЗИКА И ПРЕТЊИ КОЈИМА ЈЕ ДРУШТВО ИЗЛОЖЕНО

Детаљан приказ главних ризика и претњи којима је Банка изложена у наредном периоду, је извршен у поглављу Управљање ризицима, Напомене уз финансијске извештаје.

9. СВИ ЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

На дан 30.09.2019. године лица повезана с Банком су:

1. Комерцијална банка а.д. Подгорица, Црна Гора,
2. Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина,
3. КомБанк Инвест а.д. Београд,
4. једно правно лице и већи број физичких лица, према одредбама члана 2. Закона о банкама у делу којим се регулише појам „лица повезаних са банком“.

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком на крају трећег квартала 2019. износила је 643,3 милиона динара, што је у односу на регулаторни капитал од 63.006,1 милион динара представљало 1,0% капитала (максимална вредност укупних пласмана свим лицима повезаним с Банком по Закону о банкама износи 25% капитала).

Највећи део изложености према лицима повезаним с Банком на дан 30.09.2019. године, је износ од 515,4 милиона динара, односно 0,8% регулаторног капитала Банке, и односи се на пласмане друштву КомБанк ИНВЕСТ ад Београд.

У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите под условима који су повољнији од услова одобравања кредита другим лицима која нису повезана с Банком.

10. ОПИС СВИХ ВАЖНИЈИХ ДОГАЂАЈА ПО ЗАВРШЕТКУ ПОСЛОВНЕ ГОДИНЕ

По завршетку 2018. године, а у току прва три квартала 2019. године од битнијих пословних догађаја, издвајамо одржавање седнице Скупштине акционара Банке, поновљене седнице, дана 27.02.2019. године, редовне седнице дана 24.04.2019. године, и ванредних седница 23.07. и 30.09.2019. године.

Пре поменутих датума, била је заказана редовна седница Скупштине акционара Банке за 28.01.2019. године, која није одржана због непостојања кворума за одржавање седнице. За седницу је био предвиђен следећи дневни ред, односно предлози одлука:

1. Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке АД Београд за период 2019-2021. године;
2. Одлука о исправци техничке грешке у Одлукама Скупштине Банке бр. 19521/3ц и бр. 19521/3д од 17.10.2018. године.

На поновљеној Скупштини акционара Банке, која је одржана 27.02.2019. године донете су следеће одлуке:

1. Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке АД Београд за период 2019-2021. године.
2. Одлука о измени Одлуке број 19521/3ц од 17.10.2018. године-Aleksei Germanovich.
3. Одлука о измени Одлуке број 19521/3д од 17.10.2018. године-Oleksandr Danyliuk.

Нова редовна седница Скупштине акционара Банке, одржана је 24.04.2019. године и донете су следеће одлуке:

1. Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању Комерцијалне банке ад Београд и редовних финансијских извештаја за 2018. годину са мишљењем спољног ревизора;
2. Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању Групе и консолидованих финансијских извештаја Групе Комерцијалне банке ад Београд за 2018. годину са мишљењем спољног ревизора;
3. Одлука о расподели добитка из 2018. године и нераспоређеног добитка из ранијих година;
4. Одлука о разрешењу и именовању председника Управног одбора Комерцијалне банке АД Београд;
5. Одлука о разрешењу и именовању члана Управног одбора Комерцијалне банке АД Београд;
6. Одлука о именовању члана Управног одбора Комерцијалне банке АД Београд.

Дана 31.05.2019. године Министарство финансија Републике Србије објавило је јавни позив за прикупљање изјава о заинтересованости за учешће у поступку продаје акција у Комерцијалној банци ад Београд путем тендера. Поступком приватизације је предвиђено да Министарство финансија, након што прими изјаве о заинтересованости, одлучи о врсти тендерског поступка, у складу са релевантном уредбом која регулише ову материју.

Дана 26.06.2019. године у Министарству финансија одржана је седница Тендерске комисије која прати спровођење поступка продаје акција у власништву Републике Србије у Комерцијалној банци ад Београд на којој су разматране пристигле изјаве о заинтересованости потенцијалних купаца. Чланови поменуте Комисије су потврдили да је шест изјава о заинтересованости достављено благовремено и да садрже сву документацију предвиђену јавним позивом.

Дана 10.09.2019. године одржана је нова седница Тендерске комисије на којој су отворене приспеле необавезујуће понуде у првој фази тендера за продају акција Комерцијалне банке ад Београд. Тендерска комисија је констатовала да су приспеле четири понуде у року предвиђеном тендерском документацијом. Понуде су отворене и констатовано је да су комплетне, односно да садрже елементе предвиђене тендерском документацијом за прву фазу.

Ванредна седница Скупштине акционара Банке, одржана је 23.07.2019. године и донете су следеће одлуке:

1. Одлука о разрешењу члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд;
2. Одлука о именовању члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд;
3. Одлука о давању позитивног мишљења о обављању друге јавне функције члану Управног одбора.

Ванредна седница Скупштине акционара Банке, одржана је 30.09.2019. године и донета је следећа одлука:

1. Одлука о именовању спољног ревизора Банке за 2019. годину.

Опис догађаја након биланса стања представљен је у Напоменама уз финансијске извештаје за трећи квартал 2019. године.

11. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ БИЗНИС ПЛАНА ЗА 2019. ГОДИНУ

Реализација Стратегије и Бизнис плана, за првих девет месеци 2019. године, одвијала се у оквиру следећих макроекономских услова пословања од којих посебно издвајамо:

- раст БДП-а од 2,9%, у другом кварталу 2019. године, у односу на исти период претходне године (РЗС⁸), првобитни план за целу 2019. годину је раст од 3,5% (МФРС⁹),
- стабилно кретање курса динара око нивоа од 117 динара за 1 евро (планирани курс динара у односу на евро на крају текуће године: 1 евро=119,00 динара (КБ), а остварено је на дан 30.09.2019.: 1 евро=117,53 динара),
- стопа међугодишње инфлације у септембру 2019. године износи 1,1% и има тренд благог пада (на крају 2018. године износила је 2,0% међугодишње), стопа инфлације је тренутно испод доње границе циљане стопе за 2019. годину (3,0%±1,5пп).

У току 2018. године, према подацима Републичког завода за статистику, стопа раста БДП-а износила је 4,3%. Раст привредне активности био је подстакнут растом услужног сектора, уз снажан раст пољопривреде. Обиман инвестициони циклус утицао је на раст грађевинске активности док је стабилан допринос укупне индустрије највећим делом детерминисан кретањима у прерађивачкој индустрији¹⁰. На расходној страни БДП-а потрошња домаћинстава и инвестиције су биле генератор раста. У току 2019. године очекује се раст БДП-а од 3,5%¹¹. Ограничавајући фактор за раст домаћег БДП-а је успоравање глобалног привредног раста. Додатна подршка глобалној привреди долази и од стране измењених монетарних политика водећих централних банака у свету, Европске централне банке и Федералних резерви Сједињених Америчких Држава.

Укупна спољнотрговинска размена у периоду јануар-јул 2019. године износила је 23,8 милијарди евра¹² (извезено је робе у вредности 10,1 милијарда евра, а увезено робе у вредности 13,7 милијарди евра) што представља повећање од 7,2% и 10,4%, респективно, међугодишње. Најзначајнији спољнотрговински партнер, у истом периоду, је Немачка са учешћем од 12,8% у укупној спољнотрговинској робној размени. Девизне резерве Народне банке Србије, на крају септембра 2019. године, износиле су 13,3¹³ милијарде евра и повећане су за 2,0 милијарде евра у односу на крај 2018. године.

У периоду јануар-август 2019. године, на нивоу опште државе остварен је фискални суфицит од 37,2 милијарде динара¹⁴. Јавни дуг државе на крају августа 2019. године износио је 23,8 милијарди евра¹⁵ односно 51,9% БДП-а.

У првих осам месеци 2019. године нето прилив страних директних инвестиција (СДИ) достигао је износ од 2,5 милијарде евра¹⁶ што је раст од 36,5% м.г. Пројекција укупних страних директних инвестиција за целу 2019. годину је око 2,8 милијарди евра¹⁷.

Активност Народне банке Србије на ублажавању монетарне политике, од средине 2013. године до сада, довело је до пада каматних стопа на динарске кредите привреди и становништву. Каматне стопе на новоодобрене динарске кредите у августу 2019. године износиле су 5,1% за привреду и 9,7% за становништво¹⁸. Такође, трошкови сервисирања постојећих кредита су смањени што је утицало на раст расположивих средстава за осталу потрошњу и инвестиције становништва и привреде.

Банке су наставиле тренд раста кредитне активности и током месеца августа 2019. године од 10,7% м.г. захваљујући убрзаном расту кредита привреди од 11,9% м.г., док су кредити становништву успорили на 9,3%¹⁹ м.г. У наставку пословне године очекује се даљи раст кредитне активности банака имајући у виду очекивани, одрживи раст БДП-а, конкуренције међу банкама на тржишту, повољних кретања на тржишту рада, смањења НПП-а и ниских каматних стопа у зони евра.

8 Квартални бруто домаћи производ у Републици Србији, II квартал 2019, Саопштење за јавност, РЗС

9 Фискална стратегија за 2019. годину са пројекцијама за 2020. и 2021. годину, Министарство финансија РС

10 Текућа макроекономска кретања, септембар 2019, Министарство финансија РС

11 Фискална стратегија за 2019. годину са пројекцијама за 2020. и 2021. годину, Министарство финансија РС

12 Текућа макроекономска кретања, септембар 2019, Министарство финансија РС

13 Текућа макроекономска кретања, мај 2019, Министарство финансија РС

14 Саопштење, 7. октобар 2019., Министарство финансија РС

15 Јавни дуг РС, табела 5, 7.10.2019., Министарство финансија РС

16 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2019, НБС

17 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2019, НБС

18 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2019, НБС

19 Макроекономска кретања у Србији, октобар 2019, НБС

11.1. Планиране и остварене вредности биланса стања за трећи квартал 2019. године

Остварене и планиране позиције активе и пасиве биланса стања имају следеће вредности:

(У милионима РСД)

Р.Бр.	ПОЗИЦИЈА	План 31.12.2019.	Остварено 30.09.2019.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=4/3*100
	АКТИВА			
1.	Готовина и готовински еквиваленти	60.170	65.845	109,4
2.	Хартије од вредности	119.563	134.317	112,3
3.	Дати кредити (3.1.+3.2.+3.3.)	208.476	180.194	86,4
3.1.	Предузећа	99.695	78.798	79,0
3.2.	Становништво	103.527	97.579	94,3
3.3.	Банке и финансијске организације	5.254	3.817	72,7
4.	Остала актива	28.519	39.552	138,7
5.	УКУПНА АКТИВА (1.+2.+3.+4.)	416.729	419.909	100,8
	ПАСИВА			
1.	Депозити (1.1.+1.2.+1.3.)	335.744	327.305	97,5
1.1.	Предузећа	55.374	44.152	79,7
1.2.	Становништво	272.759	274.360	100,6
1.3.	Банке и финансијске организације	7.611	8.793	115,5
2.	Остале обавезе	10.156	20.026	197,2
3.	Укупне обавезе (1.+2.)	345.900	347.331	100,4
4.	Укупан капитал	70.829	72.578	102,5
5.	УКУПНА ПАСИВА (3.+4.)	416.729	419.909	100,8

Укупна билансна актива Банке, на крају трећег квартала 2019. године, износи 419.909,0 милиона динара и у односу на планирану вредност за крај године већа је за 3.180,1 милион динара односно 0,8%.

Улагање у хартије од вредности на крају трећег квартала 2019. године је изнад планираног нивоа за целу годину за 12,3%, првенствено због мање реализоване кредитне активности од планиране.

Кредити комитентима на крају трећег квартала 2019. године износе 180.194,4 милиона динара. У циљу остварења планираног годишњег нивоа датих кредита клијентима потребно је да Банка у последњем кварталу пласира средства у износу од 28.282,0 милиона динара односно да оствари раст пласмана од 15,7%.

У току последњег квартала 2019. године потребно је остварити раст укупних депозита у износу од 8.439,5 милиона динара односно прираст депозита од 2,6%. Раст се очекује на депозитима предузећа, очекује се пораст од 11.221,6 милиона динара, односно 25,4%. Депозити становништва су на нивоу годишњег плана, док су депозити банака и финансијских организација изнад годишње планиране вредности за 15,5%.

Остале обавезе на дан 30.09.2019. године су изнад годишње планиране вредности за 97,2%, тако да у наредном кварталу очекивано смањење на овој позицији пасиве износи 9.869,8 милиона динара. Кретање курса динара у односу на ЕУР, апresiasiја (0,6%) на крају трећег квартала текуће године, у одређеној мери је утицало на одступања реализованих од планских величина.

11.2. Планиране и остварене вредности биланса успеха за период 01.01.-30.09.2019. године

(У милионима РСД)

Р. Бр.	ПОЗИЦИЈА	План 01.01.-30.09.2019.	Остварено 01.01.-30.09.2019.	ИНДЕКС 5=4/3*100
1	2	3	4	5=4/3*100
1.1.	Приходи од камата	10.571	10.236	96,8
1.2.	Расходи по основу камата	-758	-776	102,3
1.	Добитак по основу камата (1.1.-1.2.)	9.813	9.460	96,4
2.1.	Приходи од накнада и провизија	5.569	5.287	94,9
2.2.	Расходи накнада и провизија	-1.171	-1.270	108,5
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1. -2.2.)	4.399	4.017	91,3
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	0	38	-
4.	Нето остали пословни приходи и расходи	43	-1.120	-
5.	Нето расходи/приходи по основу умањења обезвређења финан.средст. која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	-949	2.485	-
6.	Оперативни расходи	-8.306	-7.794	93,8
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА	4.999	7.087	141,8

Код позиција биланса успеха, значајно одступање планираних и остварених вредности, је забележено код нето расхода по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха (остварен је нето приход у износу 2.484,7 милиона динара док је био планиран нето расход од 949,1 милион динара).

Позиција добитак по основу камата мања је од планиране за 352,7 милиона динара односно мања је за 3,6%.

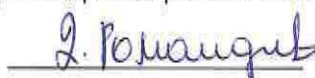
Остварени добитак по основу накнада и провизија, у току прва три квартала 2019. године, је мањи у односу на план за 381,4 милиона динара.

Оперативни расходи у посматраном периоду износе 7.793,7 милиона динара и мањи су од планираних за 512,6 милиона динара односно 6,2%, као резултат додатне рационализације трошкова пословања.

Банка је остварила добитак пре опорезивања у износу од 7.087,0 милиона динара што је 2.087,9 милиона динара односно 41,8% изнад планиране вредности за првих девет месеци 2019. године.

Потписано у име Комерцијалне банке ад Београд

Директор Сектора контролинга и планирања

Драгана Романдић

Члан Извршног одбора Банке

др Мирослав Перић

Период извештавања:

од

01.01.2019.

до

30.09.2019.

Квартални финансијски извештај за банке КФИ-Б

Пословно име: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Матични број (МБ): 07737068

Поштански број и место: 11000

Београд

Улица и број: Светог Саве 14

Адреса е-поште: posta@kombank.com

Интернет адреса: www.kombank.com

Појединачни:

Усвојен (да/не): не

Ревидиран (да/не): не

Особа за контакт: Сања Ђековић

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: 011/333-9406

Факс: 011/333-9395

Адреса е-поште: sanja.djekovic@kombank.com

Презиме и име: Др Медан Владимир

(особа овлашћена за заступање)

Документација за објаву (у ПДФ формату, као један документ):

1. Финансијски извештаји (биланс стања, биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о токовима готовине, извештај о променама на капиталу, напомене уз финансијске извештаје),
2. Извештај о пословању,
3. Изјава лица одговорних за састављање извештаја

Handwritten signature in blue ink, likely of the authorized representative, Dr. Medan Vladimir.

Handwritten mark or signature in blue ink, possibly 'KAS'.

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.09.2019.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		последњи дан квартала текуће године	31.12. претходне године
1	2	4	5
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	0001	65.844.960	63.595.710
Заложена финансијска средства	0002	-	-
Потраживања по основу деривата	0003	-	4.070
Хартије од вредности	0004	134.317.485	133.177.598
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0005	21.517.704	18.477.729
Кредити и потраживања од комитената	0006	176.873.009	167.545.674
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0007	-	-
Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0008	-	-
Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0009	-	-
Инвестиције у зависна друштва	0010	3.438.573	2.611.859
Нематеријална имовина	0011	642.890	557.051
Некретнине, постројења и опрема	0012	6.478.517	5.619.078
Инвестиционе некретнине	0013	1.867.532	1.896.347
Текућа пореска средства	0014	-	-
Одложена пореска средства	0015	1.429.824	840.967
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0016	227.630	227.630
Остала средства	0017	7.270.837	6.612.287
УКУПНА АКТИВА (од 0001 до 0017)	0018	419.908.961	401.165.980
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ, Обавезе по основу деривата	0401	-	-
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0402	4.724.763	5.662.748
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0403	325.241.489	317.229.084
Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0404	-	-
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0405	-	-
Обавезе по основу хартија од вредности	0406	-	-
Субординиране обавезе	0407	-	-
Резервисања	0408	2.346.247	1.653.663
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	0409	-	-
Текућа пореске обавезе	0410	-	-
Одложене пореске обавезе	0411	891.890	-
Остале обавезе	0412	14.128.387	9.059.972
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0413	347.330.756	333.605.467
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	0414	40.034.550	40.034.550
Сопствене акције	0415	-	-
Добитак	0416	8.005.693	9.047.691
Губитак	0417	-	-
Резерве	0418	24.537.962	18.478.272
Нереализовани губици	0419	-	-
Учешћа без права контроле	0420	-	-
УКУПНО КАПИТАЛ (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) ≥ 0	0421	72.578.205	67.560.513
УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) < 0	0422	-	-
УКУПНА ПАСИВА (0413+0421-0422)	0423	419.908.961	401.165.980

ms

БИЛАНС УСПЕХА

од 01.01.2019 до 31.12.2019

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ			
		Таква година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
Приходи од камата	1001	3.305.104	10.236.023	3.561.040	10.248.024
Расходи од камата	1002	241.936	775.723	223.614	680.918
Нето приход по основу камата (1001-1002)	1003	3.153.168	9.460.300	3.337.426	9.567.106
Нето расход по основу камата (1002-1001)	1004	-	-	-	-
Приходи од накнада и провизија	1005	1.888.780	5.287.178	1.854.404	5.287.750
Расходи накнада и провизија	1006	478.058	1.269.926	543.782	1.424.110
Нето приход по основу накнада и провизија (1005-1006)	1007	1.412.702	4.017.252	1.310.622	3.863.640
Нето расход по основу накнада и провизија (1006-1005)	1008	-	-	-	-
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1009	30.836	87.834	34.827	83.578
Нето губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1010	-	-	-	-
Нето добитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1011	-	-	-	-
Нето губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1012	-	-	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1013	48.311	249.828	69.833	150.958
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1014	-	-	-	-
Нето добитак по основу заштите од ризика	1015	-	-	-	-
Нето губитак по основу заштите од ризика	1016	-	-	-	-
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1017	20.238	38.398	-	-
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1018	-	-	4.491	5.551
Нето приход по основу узамених обавеза финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1019	848.768	2.484.710	202.939	107.751
Нето расход по основу обавеза финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1020	-	-	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизационој вредности	1021	10.518	-	526.547	526.547
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизационој вредности	1022	-	579.933	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничка предузвља	1023	-	-	-	-
Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничка предузвља	1024	-	-	-	-
Остали пословни приходи	1025	44.147	112.841	37.049	114.287
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1016-1018+1017-1019+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) ≥ 0	1026	5.575.686	15.850.838	5.511.352	14.478.290
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1002-1001+1006-1005+1010+1011-1012+1013-1014+1016-1018+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) < 0	1027	-	-	-	-
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1028	1.082.358	3.259.982	1.084.828	3.287.044
Трошкови амортизације	1029	264.271	761.228	136.753	420.845
Остали приходи	1030	31.423	440.486	15.319	221.434
Остали расходи	1031	1.512.001	5.183.096	1.414.435	4.480.137
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) ≥ 0	1032	2.748.392	7.087.038	2.890.955	6.511.704
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) < 0	1033	-	-	-	-
Порез на добитак	1034	-	-	-	-
Добитак по основу одложеног пореза	1035	-	293	-	-
Губитак по основу одложеног пореза	1036	-	147	-	-
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033+1034+1035-1036) ≥ 0	1037	2.748.392	7.087.184	2.890.955	6.511.704
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033+1034+1035-1036) < 0	1038	-	-	-	-
Нето добитак пословања које се обављава	1039	-	-	-	-
Нето губитак пословања које се обављава	1040	-	-	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037-1038+1039-1040) ≥ 0	1041	2.748.392	7.087.184	2.890.955	6.511.704
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037-1038+1039-1040) < 0	1042	-	-	-	-
Добитак који припада матичном ентитету	1043	-	-	-	-
Добитак који припада власницима без права контроле	1044	-	-	-	-
Губитак који припада матичном ентитету	1045	-	-	-	-
Губитак који припада власницима без права контроле	1046	-	-	-	-
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ					
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1047	-	-	-	-
Умањена (разводична) зарада по акцији (у динарима без пара)	1048	-	-	-	-

Кодови 2 од: 1 квартал 01 01 -31 03; 2 квартал 01 04-30 06; 3 квартал 01 07-30 09; 4 квартал 01 10-31 03; 2 квартал 01 01-30 06; 3 квартал 01 01-30 09

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

од 01.01.2019. до 30.09.2019.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
ДОБИТАК ПЕРИОДА	2001	2.748.391	7.087.183	2.890.955	6.511.704
ГУБИТАК ПЕРИОДА	2002	-	-	-	-
Остали резултат периода		-	-	-	-
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		-	-	-	-
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2003	-	-	-	-
Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2004	-	-	-	-
Актурски добитци	2005	-	-	-	-
Актурски губитци	2006	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2007	85.437	524.178	188.023	386.155
Негативни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2008	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2009	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2010	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2011	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2012	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2013	-	-	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2014	-	-	-	-
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:		-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2015	885.870	1.497.022	-	-
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2016	-	-	80.188	189.310
Добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2017	-	-	-	-
Губитци по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2018	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2019	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2020	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2021	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2022	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2023	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2024	-	-	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2025	-	-	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2026	-	-	-	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2027	-	-	12.026	25.397
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2028	142.868	303.180	25.203	57.923
Укупан позитиван остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) ≥ 0	2029	808.448	1.718.018	74.678	184.319
Укупан негативан остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) < 0	2030	-	-	-	-
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) ≥ 0	2031	3.556.839	8.805.201	2.965.833	6.696.023
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) < 0	2032	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2033	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2034	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2035	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2036	-	-	-	-

Национа 3 за 1. квартал 01.01.-31.03.; 2. квартал 01.04.-30.06.; 3. квартал 01.07.-30.09.
 Национа 4 за 1. квартал 01.01.-31.03.; 2. квартал 01.01.-30.06.; 3. квартал 01.01.-30.09.

Друштво
 КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА БЕОГРАД
 БЕОГРАД
 4

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

за период од 01.01.2019. до 30.09.2019.

у изјављеној дену

Позиција	АОП	Износ	
		кумулативне одговарајућег квартала текуће године	кумулативне одговарајућег квартала претходне године
1	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3001	17.532.481	17.286.776
1. Приливи од камата	3002	11.117.452	10.948.293
2. Приливи од накнада	3003	5.349.001	6.326.771
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3004	1.056.076	1.007.544
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3005	9.053	7.167
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3006	9.055.780	9.088.171
5. Одливи по основу камата	3007	597.571	621.580
6. Одливи по основу накнада	3008	1.230.824	1.424.720
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3009	2.014.569	2.017.141
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других обавеза на терет прихода	3010	698.150	607.309
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3011	3.678.666	3.517.421
III. Нето приливи готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001-3006)	3012	8.476.701	8.201.604
IV. Нето одливи готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3006-3011)	3013	-	-
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3016 до 3020)	3014	8.025.551	18.053.275
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и компанија	3015	-	-
11. Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3016	-	-
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3017	-	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и компанијама	3018	8.025.551	18.053.275
14. Повећање других финансијских обавеза	3019	-	-
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3020	-	-
VI. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3023 до 3027)	3021	12.307.420	7.045.417
16. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и компанија	3022	11.010.797	2.164.034
17. Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3023	1.396.669	4.879.699
18. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3024	-	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и компанијама	3025	-	-
20. Смањење других финансијских обавеза	3026	-	5.685
21. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3027	-	-
VII. Нето приливи готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012-3013+3014-3021)	3028	4.134.826	19.209.462
VIII. Нето одливи готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3012+3021-3014)	3029	-	-
22. Плаћени порез на добит	3030	-	-
23. Исплаћене дивиденде	3031	-	-
IX. Нето приливи готовине из пословних активности (3028-3029-3030-3031)	3032	4.134.826	19.209.462
X. Нето одливи готовине из пословних активности (3028-3028+3030+3031)	3033	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3034	40.891.900	36.014.312
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3035	40.891.900	36.014.312
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничког подухвата	3036	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3037	-	-
4. Приливи од продаје инвестиционих некретнина	3038	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3039	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3040	40.109.758	45.995.414
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3041	39.694.278	45.740.984
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничког подухвата	3042	-	-
8. Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	3043	415.480	251.122
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3044	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3045	-	3.308
III. Нето приливи готовине из активности инвестирања (3034-3040)	3046	782.222	-
IV. Нето одливи готовине из активности инвестирања (3040-3034)	3047	-	9.981.102
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3048	67.887.450	65.109.174
1. Приливи по основу уцељања капитала	3049	-	-
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3050	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3051	67.887.450	65.109.174
4. Приливи по основу издатих хартија од вредности	3052	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3053	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3054	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3055	68.009.665	69.188.672
7. Одливи по основу отуђа сопствених акција	3056	-	-
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3057	-	-
9. Одливи по основу узетих кредита	3058	68.714.927	69.188.672
10. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3059	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3060	284.738	-
III. Нето приливи готовине из активности финансирања (3048-3055)	3061	-	-
IV. Нето одливи готовине из активности финансирања (3055-3048)	3062	1.112.215	4.079.498
G. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3014+3034+3048)	3063	134.337.462	138.486.536
D. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006+3021+3030+3031+3040+3055)	3064	130.532.620	131.317.674
Ђ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063-3064)	3065	3.804.833	5.148.862
Е. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064-3063)	3066	-	-
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3067	40.375.748	20.314.699
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3068	403.916	68.075
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3069	278.699	-
З. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065-3066+3067+3068-3069)	3070	44.306.768	31.631.836

НАПОМЕНЕ

УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2019. ГОДИНЕ

Београд, новембар 2019. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Комерцијална банка АД Београд (у даљем тексту "Банка") је основана 01.12.1970. године, а трансформисана у акционарско друштво дана 06.05.1992. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке, на дан 30.09.2019. године имају:

1. Република Србија и
2. EBRD, Лондон

Банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка АД Подгорица, Црна Гора
- 100% - КомБанк ИНВЕСТ АД, Србија
- 99.99 % - Комерцијална банка АД Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Финансијски извештаји и напомене уз финансијске извештаје представљају податке Банке као појединачног матичног правног лица.

Активности Банке укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове, као и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама. Банка је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 30. септембар 2019. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, три сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 203 експозитура.

Банка је на дан 30. септембар 2019. године, имала 2,761 запослена, а 31. децембра 2018. године имала 2,766 запослених. Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Изјава о усклађености

Банка води пословне књиге и саставља финансијске извештаје у складу са важећим Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 62/2013 и 30/2018), Законом о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 91/2010 и 14/2015) и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и осталом применљивом законском регулативом у Републици Србији.

У складу са Законом о рачуноводству правна лица и предузетници у Републици Србији састављају и презентују финансијске извештаје у складу са законском, професионалном и интерном регулативом, при чему се под професионалном регулативом подразумевају применљиви Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја („Оквир“), Међународни рачуноводствени стандарди („МРС“), Међународни стандарди финансијског извештавања („МСФИ“) и тумачења која су саставни део стандарда, односно текст МРС и МСФИ, који је у примени, не укључује основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере и други допунски материјал.

Имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС, у складу са којом су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године. Наведене измене су примењене при састављању и презентовању финансијских извештаја Банке, почев од 01.01. 2018. године.

Банка је имплементирала нови МСФИ 16 од датума његовог ступања на снагу 01.01.2019. године и ускладила Рачуноводствене политике које су усвојене од стране Управног одбора мантичне Банке у јуну 2019. године.

Нове Рачуноводствене политике у односу на претходне, поред извршених допуна захтева рачуноводственог стандарда МСФИ 16 - Лизинг, садрже и допуне којим су прецизиране накнаде које чине интегрантни део ЕКС-а и метод разграничења накнада, у складу са захтевима МСФИ 9.

Међународни рачуноводствени стандард 16 Лизинг, је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 01. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за корисника лизинга и даваоца лизинга и захтева од корисника лизинга да обрачунавају све закупе у оквиру једног билансног модела сличног рачуноводству за финансијски лизинг у складу са МРС 17. Стандард укључује два изузећа од признавања за закупце - закуп "имовине мале вредности" и краткорочни закупи (тј. закупи са роком закупа од 12 месеци или мање). Банка је изабрала да користи изузећа која су омогућена стандардом.

Банка је извршила транзицију у складу са модификованим ретроспективним приступом. Упоредни подаци из претходне године нису кориговани.

Приликом састављања кварталних финансијских извештаја за 2019. годину Банка је применила Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

Банка саставља и презентује редовне финансијске извештаје за текућу пословну годину која се завршава на дан 31. децембра текуће године као и извештаје у краћем временском периоду за своје потребе, по захтеву надлежног органа Банке или надлежних државних органа.

Приложени финансијски извештаји су састављени у формату прописаним Правилником о садржини, форми и начину објављивања годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја јавних друштава („Сл. Гласник РС“, бр. 5/2015, 14/2015 и 24/2017), на основу којих јавна друштва и поједина друштва повезана са њим достављају информације Комисији за Хартије од вредности на основу Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“, бр. 31/2011, 112/2015 и 108/2016). Прописани сет кварталних финансијских извештаја чине: Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу и Напомене уз кварталне финансијске извештаје.

2.2. Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената у складу са рачуноводственим политикама Банке.

МСФИ 16 регулише да на датум почетка закупа, купац признаје обавезу за плаћање лизинга (тј. обавезу за лизинг) и средство које представља право да се користи предметно средство током трајања закупа (тј. право на коришћење средства). Од корисника лизинга се захтева да одвојено признају трошак камате на обавезу лизинга и трошак амортизације по основу права на коришћење средства.

Приликом прве примене МСФИ 16, право на коришћење средства лизинга је генерално мерено у износу обавезе по основу лизинга, користећи просечну инкременталну стопу задуживања. Прва примена је резултирала евидентирањем обавеза по основу лизинга у износу од 1,349,455 хиљада динара и, сходно томе, права на коришћење средства у прелиминарном износу од 1,349,455 хиљада динара у Билансу стања на 1. јануар 2019. године.

Накнадно вредновање лизинг средства и обавезе:

У складу са МСФИ 16 Банка као прималац лизинга признаје средство с правом коришћења и лизинг обавезу на датум почетка лизинга. Датум почетка лизинга је датум на који давалац лизинга даје основно средство (тј. средство које је предмет лизинга) на располагање примаоцу лизинга.

Банка као прималац лизинга, *иницијално* (на датум почетка лизинга) одмерава вредност средства с правом коришћења по набавној вредности.

Накнадно, призната набавна вредност се умањује за:

- Акумулирану амортизацију (при чему се амортизација обрачунава по пропорционалном методу) и
- Акумулиране губитке од умањења вредности, у складу са МРС 36.

Банка као прималац лизинга, треба да **комбинује два или више уговора** закључених у исто време или близу истог са истом уговорном страном (или повезаним лицима уговорне стране), као и да обрачуна уговоре као један уговор, уколико се уговори преговарају као пакет са општим комерцијалним циљем који се не могу разумети без њиховог заједничког разматрања, износ накнаде која се плаћа у једном уговору зависи од цене или извршења другог уговора или права коришћења основних средстава која су пренета уговорима (или нека права на коришћење основног средства која се преносе у сваком од уговора) чине јединствену компоненту лизинга.

Банка као прималац лизинга, *иницијално* (на датум почетка лизинга) и *накнадно*, одмерава вредност лизинг обавезе на следећи начин:

Иницијално по садашњој вредности будућих лизинг плаћања која ће се вршити током периода трајања лизинга и укључује:

- Садашњу вредност лизинг рата и
- Садашњу вредност очекиваних плаћања на крају уговора о лизингу

Приликом обрачуна садашње вредности лизинг плаћања морају се одредити три параметра: период лизинга, плаћања лизинга и примењива каматна (дисконтна) стопа.

Сходно томе, лизинг обавеза се акумулира коришћењем износа који даје константну периодичну дисконтну стопу на преостали износ обавезе (тј. дисконтна стопа се утврђује на почетку периода лизинга, све док се не изврши поновна процена која захтева промену дисконтне стопе). Плаћање лизинга умањује обавезу лизинга када се исплати.

Накнадно, Банка одмерава вредност лизинг обавезе, такође, по садашњој вредности будућих лизинг плаћања која ће се вршити током периода трајања лизинга, и то на следећи начин:

- Увећавањем садашње вредности будућих лизинг плаћања из претходног периода за трошкове камата коришћењем метода ефективне камате, применом дисконтне стопе одређене на почетку лизинг периода (уколико се није накнадно мењала) и
- Умањењем за извршена плаћања по основу лизинга.

2.2.1. Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произлазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- а) финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (AC)
- б) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- ц) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са признавањем кроз биланс успеха - „recycling“ (FVOCI)
- д) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без признавања кроз биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- Кредите и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року,
- ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже,
- Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала) и
- Финансијске деривате који обухватају forward и swap трансакције.

2.2.2. Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза Банке:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

2.3. Функционална и извештајна валута

Финансијски извештаји Банке исказани су у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Банке.

3. СТРУКТУРА БИЛАНСА СТАЊА И БИЛАНСА УСПЕХА, ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ

БИЛАНС СТАЊА

Структура биланса стања Банке, на дан 30. септембар 2019. године, са упоредним подацима за 2018. годину, састављеним у формату прописаним Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник Републике Србије", бр. 101/2017, 38/2018 и 103/2018), примењује се почев од 1. јануара 2018. године и може се детаљније сагледати из следећег прегледа:

АКТИВА	30.09.2019.		У хиљадама РСД 31.12.2018.	
	Износ	%	Износ	%
Готовина и средства код цен. банке	65,844,960	15.68	63,595,710	15.85
Потраживања по основу деривата	-	-	4,070	-
Хартије од вредности	134,317,485	31.99	133,177,598	33.20
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	21,517,704	5.12	18,477,729	4.61
Кредити и потраживања од комитената	176,873,009	42.12	167,545,674	41.76
Инвестиције у зависна друштва	3,438,573	0.82	2,611,859	0.65
Нематеријална имовина	642,890	0.15	557,051	0.14
Некретнине, постројења и опрема	6,478,517	1.54	5,619,078	1.40
Инвестиционе некретнине	1,867,532	0.45	1,896,347	0.47
Одложена пореска средства	1,429,824	0.34	840,967	0.21
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	227,630	0.06	227,630	0.06
Остала средства	7,270,837	1.73	6,612,267	1.65
УКУПНА АКТИВА	419,908,961	100.00	401,165,980	100.00

ПАСИВА	Износ	%	Износ	%
Депозити и остале фин. обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,724,763	1.13	5,662,748	1.41
Депозити и остале фин. обавезе према другим комитентима	325,241,489	77.46	317,229,084	79.08
Резервисања	2,346,247	0.56	1,653,663	0.41
Одложене пореске обавезе	891,890	0.21	-	-
Остале обавезе	14,126,367	3.36	9,059,972	2.26
Укупне обавезе	347,330,756	82.72	333,605,467	83.16
Капитал				
Акцијски капитал	40,034,550	9.53	40,034,550	9.98
Добитак	8,005,693	1.91	9,047,691	2.25
Резерве	24,537,962	5.84	18,478,272	4.61
Укупно капитал	72,578,205	17.28	67,560,513	16.84
УКУПНО ПАСИВА	419,908,961	100.00	401,165,980	100.00

БИЛАНС УСПЕХА

Структура прихода и расхода за 2019. годину је следећа:

У хиљадама РСД

	30.09.2019.	30.09.2018.
	Укупно	Укупно
Приходи од камата	10,236,023	10,249,024
Расходи од камата	(775,723)	(680,918)
Нето приходи по основу камата	9,460,300	9,568,106
Приходи од накнада и провизија	5,287,178	5,287,750
Расходи од накнада и провизија	(1,269,926)	(1,424,110)
Нето приходи по основу накнада и провизија	4,017,252	3,863,640
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	67,834	83,578
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	249,628	159,958
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	38,398	-
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-	(5,551)
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	2,484,718	167,751
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	-	526,547
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	(579,933)	-
Остали пословни приходи	112,641	114,267
Укупан нето пословни приход	15,850,838	14,478,296
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(3,259,962)	(3,287,044)
Трошкови амортизације	(761,228)	(420,845)
Остали приходи	440,486	221,434
Остали расходи	(5,183,096)	(4,480,137)
Добитак/губитак пре опорезивања	7,087,038	6,511,704
Добитак по основу одложених пореза	293	-
Губитак по основу одложених пореза	147	-
Резултат периода (добитак/губитак)	7,087,184	6,511,704

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

Токови готовине остварени у 2019. години приказани су наредној табели:

Позиција	У хиљадама РСД	
	30.09.2019.	30.09.2018.
Приливи готовине из пословних активности	17,532,481	17,289,775
Приливи од камата	11,117,452	10,948,293
Приливи од накнада	5,349,601	5,326,771
Приливи по основу осталих пословних активности	1,056,575	1,007,544
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	8,853	7,167
Одливи готовине из пословних активности	(9,055,780)	(9,088,171)
Одливи по основу камата	(597,571)	(621,580)
Одливи по основу накнада	(1,230,824)	(1,424,720)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(2,914,569)	(2,917,141)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(636,150)	(607,309)
Одливи по основу других трошкова пословања	(3,676,666)	(3,517,421)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	8,476,701	8,201,604
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	(8,025,551)	(18,053,275)
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим фин. организацијама, централној банци и комитентима	(8,025,551)	(18,053,275)
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	12,367,426	7,045,417
Повећање кредита и потраживања од банка, других финансијских организација, централне банке и комитената	11,010,757	2,164,034
Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	1,356,669	4,875,698
Смањење других финансијских обавеза	-	5,685

Позиција	30.09.2019.	30.09.2018.
	Укупно	Укупно
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	4,134,826	19,209,462
Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит	-	-
Нето прилив готовине из пословних активности	4,134,826	19,209,462
Нето одлив готовине из пословних активности	-	-
Приливи готовине из активности инвестирања	40,891,980	36,014,312
Приливи од улагања у инвестиционе ХоВ	40,891,980	36,014,312
Одливи готовине из активности инвестирања	(40,109,758)	(45,995,414)
Одливи по основу улагања у инвестиционе ХоВ	(39,694,278)	(45,740,984)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(415,480)	(251,122)
Остали одливи из активности инвестирања	-	(3,308)
Нето прилив готовине из активности инвестирања	782,222	-
Нето одливи готовине из активности инвестирања	-	(9,981,102)
Приливи готовине из активности финансирања	67,887,450	65,109,174
Приливи по основу узетих кредита	67,887,450	65,109,174
Одливи готовине из активности финансирања	(68,999,665)	(69,188,672)
Одливи готовине по основу узетих кредита	(68,714,927)	(69,188,672)
Остали одливи из активности финансирања	(284,738)	-
Нето одлив готовине из активности финансирања	(1,112,215)	(4,076,498)
Свега приливи готовине	134,337,462	136,466,536
Свега одливи готовине	(130,532,629)	(131,317,674)
Нето повећање готовине	3,804,833	5,148,862
Нето смањење готовине	-	-
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	40,375,748	26,314,898
Позитивне курсне разлике	403,916	68,075
Негативне курсне разлике	(278,699)	-
Готовина и готовински еквиваленти на крају периода	44,305,798	31,531,835

БИЛАНС УСПЕХА

3.1. Приходи и расходи по основу камате

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између Банке и клијента.

Приходи од камате укључују и приходе по основу финансијских инструмената заштите од ризика, углавном по основу везивања ануитета за курс динара у односу на EUR, другу страну валуту или за индекс раста цена на мало, а обрачунавају се на крају сваког месеца у току отплате и на дан доспећа ануитета за плаћање.

Рачуноводственим политикама Банке из јуна 2019, прецизније су дефинисане конкретне накнаде које чине интегрални део ЕКС-а и метод њиховог разграничења током периода трајања пласмана као и њихово евидентирање у оквиру прихода од камата, у складу са МСФИ 9.

Накнаде које су део ефективне каматне стопе финансијског инструмента, сагласно МСФИ 9, обухватају следеће врсте накнада:

- накнада коју Банка наплаћује у вези са емитовањем или стицањем финансијског средства. Такве накнаде могу укључивати компензације за активности процене финансијског стања зајмопримца, процене и евидентирање гаранција, колатерала и других сигурносних аранжмана, преговарања о условима финансијског инструмента, припрема и обрада докумената и затварање трансакције;
- накнада коју Банка прима за одобравање кредита када је вероватно да ће се кредитни аранжман реализовати;
- накнаде које се плаћају по основу емитовања финансијских обавеза који су вредновани по амортизованом вредности.

Приликом почетног признавања кредита одобрених физичким и правним лицима, Банка као део ефективне каматне стопе који улази у амортизовану вредност кредита, укључује накнаде за обраду кредитног захтева које се наплаћују од клијената, физичких или правних лица, приликом одобрења кредита, а које се разграничавају методом ЕКС током периода трајања кредита и признају као приход од камате.

Изузетно, уколико је накнада за обраду кредитног захтева примљена по основу револвинг кредита или одобрених прекорачења по текућим рачунима, с обзиром на чињеницу да није могуће предвидети висину и динамику коришћења одобрених средстава, накнада се разграничава по пропорционалној методи током периода трајања кредита и признаје као приход од камате.

Накнаде за одобравање кредита разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успеха сразмерно времену трајања, у оквиру позиције прихода од камата

Нето приходи од камата у периоду јануар – септембар 2019. износе 9,460,300 хиљада динара и нижи су за 107,806 хиљада динара или 1.13% у односу на исти период претходне године.

Остварени нето приходи од камата нижи су у односу на утврђене бизнис планом за првих девет месеци 2019. године, за 352,707 хиљада динара.

3.2. Приходи и расходи по основу накнада и провизија

Приходи и расходи по основу накнада и провизија признају се по начелу узрочности прихода и расхода.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија се утврђују у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени. У билансу успеха признају се у тренутку настанка, односно доспећа за наплату.

У складу са Рачуноводственим политикама уколико је накнада за обраду захтева клијента примљена по основу датих гаранција, акредитива, авала, есконта или факторинга, иста се разграничава по пропорционалној методи током периода трајања инструмента и признаје као приход од накнаде.

У случају синдицираног кредита битно је разликовати по ком основу је примљена та накнада, те уколико је накнада примљена:

- За услугу аранжера/агента – евидентира се као приход од накнаде, није део ефективне каматне стопе и разграничава се током периода трајања кредита;
- За услугу кредитора – евидентира се као приход од камате, чини део ефективне каматне стопе и разграничава се током периода трајања кредита методом ЕКС.

Нето приходи од накнада и провизија у периоду јануар – септембар 2019. износе 4,017,252 хиљада динара и виши су у односу на исти период 2018. за 3.98% или 153,612 хиљада динара.

3.3. Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената и нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности

Реализовани или нереализовани добици и губици по основу промене тржишне вредности хартија од вредности којима се тргује признају се кроз биланс успеха.

У посматраном периоду 2019. године Банка је исказала нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената намењених трговању у износу од 67,834 хиљада динара (обвезнице и записи Републике Србије и инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда).

Нереализовани добици и губици по основу промене вредности дужничких и власничких хартија од вредности вреднованих по фер вредности кроз остали резултат признају се у оквиру ревалоризационих резерви укључених у капитал Банке. Приликом престанка признавања дужничких ХоВ (продаје или трајног смањења вредности), одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви исказују се у билансу успеха као добици или губици по основу престанка признавања, а приликом престанка признавања власничких ХоВ, одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви трајно остају у оквиру капитала.

По основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности забележен је нето добитак од продаје у износу од 249,628 хиљада динара (обвезнице Републике Србије).

Добици/губици по основу уговорене валутне клаузуле и промене курса хартија од вредности као и приходи од камата по хартијама од вредности, осим ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха, исказују се у оквиру биланса успеха.

3.4. Прерачунавање девизних износа – приходи и расходи од курсних разлика и ефеката курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле

Пословне промене настале у инострану валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у инострану валути на дан биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у инострану валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у инострану валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

Кредити и депозити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице за кредите, односно неисплаћених депозита и ревалоризованог износа, исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана или обавеза по основу депозита. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле.

Нето приходи по основу курсних разлика у извештајном периоду јануар – септембар 2019. године износе 38,398 хиљада динара. Исказан нето приход највећим делом је под директним утицајем кретања курса динара у односу на корпу валута (валуте EUR, USD и CHF) између два посматрана извештајна периода као обликом заштите од ризика и управљања девизном позицијом Банке – уравнотежене девизне позиције.

Преузете и потенцијалне обавезе у инострану валути прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на дан биланса стања.

3.5. Нето приходи/расходи по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи/расходи по основу обезвређења односе се на финансијска средства која Банка класификује у следеће категорије: кредити и потраживања вреднована по амортизованој вредности и хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

За идентификацију и вредновање обезвређења Банка примењује концепт очекиваног кредитног губитка. Банка обрачунава и признаје исправку вредности за све финансијске инструменте који се вреднују по амортизованој вредности, као и за финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат.

Начин идентификације, обрачуна и признавања исправки вредности дефинисани су Методологијом за обрачун исправки вредности у складу са МСФИ 9.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности.

Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења, а смањење се може објективно приписати догађају који је уследио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења укида исправка вредности за обезвређење.

У периоду јануар – септембар 2019. године Банка је исказала нето приходе по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки који се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу 2,484,718 хиљада динара за разлику од истог периода 2018. године када је по истом основу исказала нето расход у износу 167,751 хиљада динара.

Нето позитиван ефекат групног и појединачног обрачуна обезвређења за кредите, остала потраживања и ванбилансне ставке у периоду јануар – септембар 2019. године износи 1,567,655 хиљада динара.

Преостали ефекат нето повећања у односу на исти извештајни период, у највећем делу се односи на приходе од укидања индиректних отписа учешћа у капиталу зависних банака која се вреднују по набавној вредности на основу поновне процене вредности удела у зависна правна лица у износу од 826,714 хиљада динара (веза тачка 3.16.), као и на наплату отписаних потраживања у износу од 955,956 хиљада динара. Од укупног износа наплаћених отписаних потраживања, највиши појединачни износ односи се на наплату из фебруара 2019., које је Банка остварила реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а, по основу купородаје складишног простора над којим је Банка имала право уписа хипотеке. Укупан износ уплате од 442,089 хиљада динара признат је у билансу успеха по основу наплате отписаних потраживања.

3.6. Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом вредности

У периоду јануар – септембар 2019. године забележени су нето губици по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом вредности у износу 579,933 хиљада динара. Износ се у целисти односи на нето ефекте имплементације Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима из априла 2019. године, по коме су банке у обавези да трошкове конверзије и умањења преосталог дуга признају у билансу успеха текућег периода.

Према Закону, износ добијен конверзијом преосталог дуга из швајцарских франака у дуг индексираних у еврима по курсу за конверзију за све клијенте који су потписали уговор са Банком, умањује се за 38% с тим да 23% умањења пада на терет биланса успеха текућег периода Банке а за 13% умањења формира се потраживање од Републике Србије. Нето негативан ефекат исказан у билансу успеха Банке односи се на прерачун 23% умањења нето потраживања по основу престанка признавања кредита у швајцарским францима.

Нови умањени износ кредитних потраживања у еврима са новим планом отплате Банка је евидентирала на позицији кредити и потраживања од комитената.

3.7. Остали пословни приходи

У укупним осталим пословним приходима у износу од 112,641 хиљаду динара најзначајније учешће од 90.46% имају приходи оперативног пословања (исти период у претходној години 92.30%), који се највећим делом односе на приходе остварене по основу давања у закуп непокретности у износу од 50,825 хиљада динара. Остали оперативни приходи остварени су по основу рефундације трошкова по основу: судских и комуналних трошкова, прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених, прихода по основу коришћења службеног возила у приватне сврхе, као и прихода од дугорочних осигурања.

Приходи по основу дивиденди део су позиције осталих пословних прихода. Примљене дивиденде по основу улагања у акције других правних лица у износу од 10,751 хиљаду динара приказују се као приходи од дивиденде у тренутку њихове наплате. Од укупног износа наплаћених дивиденди 5,911 хиљада динара се односи на примљену дивиденду од VISA Inc USA, а 417 хиљада динара се односи на примљену дивиденду од MasterCard USA. У трећем кварталу 2019. наплаћени су приходи од дивиденди по основу улагања у акције компаније Дунав осигурање у износу од 4,423 хиљаде динара.

3.8. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи у износу од 3,259,962 хиљаде динара нижи су за 27,082 хиљаде динара или 0.82% у односу на исти период прошле године.

3.9. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације који износе 761,228 хиљада динара, виши су у односу на период јануар – септембар 2018. године за 340,383 хиљаде динара или 74.93%. Повећање трошкова амортизације се највећим делом се односи на амортизацију лизинг средстава услед почетка примене стандарда МСФИ 16 у износу од 300,281 хиљаду динара (веза напомена 2.2.). Лизинг средство иницијално признато по набавној вредности накнадно се умањује за износ амортизације, при чему се амортизација обрачунава по пропорционалном методу у периоду трајања лизинг уговора.

3.10. Остали приходи

У укупним осталим приходима у износу од 440,486 хиљада динара најзначајније учешће од 64.44% имају приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове у износу од 283,856 хиљада динара (веза напомена 3.19.), као и остали приходи са учешћем од 35.56% односно 156,630 хиљада динара. У оквиру осталих прихода такође значајне ставке односе се на приходе по основу наплаћених камата из ранијих година од привреде, предузетника и становништва у укупном износу од 144,265 хиљада динара, што чини 32.75% осталих прихода.

3.11. Остали расходи

Остали расходи су исказани у износу од 5,183,096 хиљада динара и виши су у односу на исти период претходне године за 702,959 хиљада динара односно 15.69%. Остале расходе чине:

- а) оперативни расходи у износу од 3,772,544 хиљада динара,
- б) расходи резервисања по судским обавезама у износу од 1,072,092 хиљаде динара,
- ц) остали расходи у износу од 337,588 хиљада динара и
- д) губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалне имовине у износу од 872 хиљаде динара.

Највеће ставке осталих расхода односе се на:

а) *Оперативне расходе у укупном износу од 3,772,544 хиљада динара и то:*

нематеријалне трошкове у износу од 1,886,546 хиљада динара са највећим појединачном позицијом трошкова осигурања депозита у износу од 1,302,178 хиљада динара. Структуру осталих трошкова у позицији оперативних расхода измеђуосталог чине: трошкови управљања и одржавања АТМ и POS мреже и друге опреме за платне картице у износу од 292,207 хиљада динара, трошкови обезбеђења имовине у износу од 192,047 хиљада динара, трошкови превоза на рад и са рада 68,867 хиљада динара, трошкови транспорта новца у износу од 62,997 хиљада динара, трошкови адвокатских услуга у износу од 55,254 хиљада динара, трошкове производних услуга у износу од 996,712 хиљада динара, трошкове материјала у износу од 223,322 хиљаде динара, трошкове пореза у износу од 114,070 хиљада динара, трошкове доприноса у износу од 532,578 хиљада динара и остале трошкове у износу од 19,317 хиљада динара.

Оперативни расходи текућег периода нижи су у односу на исти период претходне године за 300,557 хиљада динара (у највећем делу утицај примене МСФИ 16 и начина признавања дугорочног закупа – веза напомена 2.2.).

б) *Расходи резервисања по судским обавезама у износу од 1,072,092 хиљаде динара односе се на повећање резервисања за судске обавезе Банке у 2019. години (веза напомена 3.19.) и*

ц) *Остале расходе у износу од 337,588 хиљада динара.*

Од укупног износа осталих расхода за период јануар - септембар 2019. у износу од 337,588 хиљада динара највећи део се односи на трошкове полисе осигурања потраживања корисника кредита у износу од 160,976 хиљада динара. Остали расходи по овом основу у истом периоду 2018. године износили су 126,177 хиљада динара.

У односу на исти период 2018. године, остали расходи виши су за 142,727 хиљада динара првенствено као резултат повећања осталих расхода (повећање за 79,354 хиљаде динара), трошкова осигурања потраживања корисника кредита (повећање за 34,798 хиљада динара), трошкова осигурања корисника производа сетови рачуна (повећање за 12,346 хиљада динара) и трошкова расхода по изгубљеним судским споровима (повећање за 12,575 хиљада динара).

3.12. Добитак и губитак по основу одложених пореза

Добитак по основу одложених пореза у износу од 293 хиљаде динара и губитак по основу одложених пореза у износу од 147 хиљада динара, Банка је евидентирала по изradi и предаји коначних образаца пореског биланса за 2018. годину.

БИЛАНС СТАЊА

Укупна билансна сума на дан 30.09.2019. године износи 419,908,961 хиљаду динара, што у односу на 31.12.2018. године представља повећање за 18,742,981 хиљаду динара или 4.67%.

АКТИВА

Доминантно учешће у укупној активи Банке имају дати кредити и депозити комитентима и банкама од 47.24% (2018: 46.37%), хартије од вредности са учешћем од 31.99% (2018: 33.20%), готовина и средства код централне банке са учешћем 15.68% (2018: 15.85%), остала средства са учешћем 1.73% (2018: 1.65%), некретнине, постројења и опрема са учешћем 1.54% (2018: 1.40%) и инвестиције у зависна друштва 0.82% (2018: 0.65%).

3.13. Готовина и средства код централне банке

Готовина и средства код централне банке на дан 30.09.2019. износе 65,844,960 хиљада динара, и представљају 15.68% укупне активе Банке (15.85% на дан 31.12.2018.). У односу на дан 31.12.2018. године позиција је већа за 2,249,250 хиљада динара.

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

3.14. Хартије од вредности

Пласмани у хартије од вредности у износу од 134,317,485 хиљада динара чине проценат учешћа од 31.99% у односу на укупну активу (2018: 33.20%) и састоје се од хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 6,324,138 хиљада динара и хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 127,993,347 хиљада динара.

Остварен је пораст пласмана у хартије од вредности у односу на 2018. годину за 1,139,887 хиљада динара односно 0.86%. Остварени раст од 1,139,887 хиљада динара је резултат повећања хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха за 1,514,328 хиљада динара са једне стране и смањења хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат за 374,441 хиљаду динара са друге стране.

У структури хартија од вредности у динарима учешће имају обвезнице Републике Србије (99.18%), и инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд (0.82%). Када је реч о хартијама од вредности у иностраној валути, њих чине обвезнице Републике Србије (96.46%) и обвезнице страних банака и држава (3.54%).

3.15. Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација и кредити и потраживања од комитената

Кредити су исказани у билансу стања у висини одобрених пласмана, умањених за отплаћену главницу, као и за исправку вредности која је заснована на процени конкретно идентификованих ризика за поједине пласмане и ризика за које искуство показује да су садржани у кредитном портфолију. У процени наведених ризика руководство примењује методологију која је заснована на пуној примени МСФИ 9.

Кредити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице и ревалоризованог износа исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода од ефеката уговорене валутне клаузуле.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

На дан 30.09.2019. кредити и потраживања од банака и других финансијских организација износе 21,517,704 хиљаде динара са процентом учешћа од 5.12% укупне активе (2018: 18,477,729 хиљада динара) и виши су за 3,039,975 хиљада динара. Повећање у односу на 31.12.2018. године највећим делом резултат је повећања стања на рачуну пласмана НБС по репо трансакцијама у динарима.

Кредити и потраживања од комитената на дан 30.09.2019. износе 176,873,009 хиљада динара и са процентом учешћа од 42.12% укупне активе (2018: 167,545,674 хиљада динара) имају доминанто учешће у структури активе. Укупни пласмани комитентима виши су за 5.57% у односу на 2018. годину односно 9,327,335 хиљада динара, као резултат нето повећања новоодобрених кредита са једне стране и смањења пласмана услед превремених и редовних отплата са друге стране као и утицаја нето ефеката обрачуна и признавања исправки вредности.

У периоду јануар – септембар 2019. године Банка је, у складу са Одлуком НБС о рачуноводственом отпису билансне активе банака, извршила трајни отпис преносом билансне активе у ванбилансну евиденцију у износу од 1,278,122 хиљаде динара. Трајним отписом није дошло до смањења билансне активе имајући у виду да је отпис извршен за потраживања за које је обезвређење износило 100%, односно у пуном износу бруто књиговодствене вредности. Под билансном активом из Одлуке НБС подразумевају се проблематични кредити који имају значење утврђено Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки.

3.16. Инвестиције у зависна друштва

Инвестиције у зависна друштва износе 3,438,573 хиљаде динара и чине 0.82% укупне активе. Структура власништва приказана је у тачки 1. напомена. У оквиру редовног пословања се обавља извесан број банкарских трансакција са зависним правним лицима. Оне укључују примарно кредите и депозите.

Инвестиције у зависна друштва на дан 30.09.2019. износе **5,480,888 хиљада динара** (бруто износ без исправке вредности) појединачно по чланицама:

	У хиљадама динара
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Подгорица	<u>2,366,273</u>
УКУПНО БРУТО	5,480,888
Исправка вредности	<u>(2,042,315)</u>
НЕТО	<u>3,438,573</u>

На основу уочених јасних индиција са позитивним последицама на пословање зависних банака, а у циљу утврђивања фер вредности удела у капитал зависних банка, Банка је ангажовала независног проценитеља. На основу резултата процене извршено је укидање дела раније признатог обезвређења удела у зависне банке у укупном износу од 826,714 хиљада динара.

На дан 30.09.2019. нето вредност удела у зависна правна лица износи 3,438,573 хиљаде динара.

3.17. Остала средства, нематеријална имовина, некретнине и инвестиционе некретнине, одложена пореска средства и стална средства намењена продаји

Све наведене позиције чине 4.27% укупне активе, од чега се највећи проценат односи на остала средства у износу од 1.73%, некретнине, постројења и опрему у износу од 1.54% и инвестиционе некретнине у износу од 0.45%.

Инвестиције у капитал банака, правних лица у земљи и иностранству на дан 30.09.2019. године износе 1,824,564 хиљада динара вредноване по фер вредности кроз остали резултат. Највећи износ односи се на учешће у капиталу страних лица у износу од 1,734,669 хиљада динара и представљају учешћа у компаније MASTER Card International и VISA INC .

У односу на дан 31.12.2018. године када се одложена пореска средства нетирају (нето износ 840,967) са одложеним пореским обавезама, током пословне године, одложена пореска средства и одложене пореске обавезе исказују се на одвојеним билансним позицијама, односно исказују се по бруто принципу. На дан 30.09.2019. године одложена пореска средства износе 1,429,824 хиљаде динара и исказана су у активи биланса стања, а одложене пореске обавезе у износу од 891,890 хиљада динара исказане су у пасиви биланса стања.

Одложена пореска средства на дан 30.09.2019.године највећим делом чине одложена пореска средства по основу пренетих пореских губитака у износу од 878,000 хиљада динара. Ова одложена пореска средства књижена су 2017.године у износу од 1,235,813 хиљада динара, на основу калкулације планиране добити из бизнис плана за период 2017. - 2019. године, а делом (у износу 368,667 хиљада динара) су искоришћена за покриће пореза на добит за 2017. годину. У 2018. години је по овом основу формирано 641,046 хиљада динара пореских средстава а искоришћено за покриће пореза на добит за 2018. годину 630,192 хиљада динара (нето повећање 10,854 хиљада динара). Прописани рок за коришћење пренетих пореских губитака је 5 година.

Битну ставку у одложеним пореским средствима у износу од 295,227 хиљада динара чине и пореска средства по привремено непризнатим расходима по основу обезвређења имовине.

У трећем кварталу 2019. године дошло је до промене одложених пореза у односу на 31.12.2018. године по основу промене вредности хартија од вредности док је промена на пренетим пореским губицима била у другом кварталу, што је све исказано у оквиру смањења позиције одложених пореских средстава за 2,962 хиљаде динара и повећања позиције одложених пореских обавеза у износу од 300,071 хиљаду динара.

ПАСИВА

У периоду јануар – септембар 2019. у структури пасиве и даље доминантно учешће имају депозити и остале финансијске обавезе према банкама и комитентима са укупним процентом од 78.59% (2018: 80.49%) укупне пасиве. Учешће капитала у укупној пасиви износи 17.28% (2018: 16.84%).

Остале позиције чине 4.13% укупне пасиве, при чему се највећи део односи на остале обавезе са процентом од 3.36%.

3.18. Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци и депозити према другим комитентима

Депозити се исказују у висини депонованих износа који могу бити увећани за обрачунату камату, што зависи од облигационог односа између депонента и Банке. Банка је уговарала каматне стопе на депозите у зависности од валуте, рочности и врсте депозита.

Девизни депозити се приказују у динарима према средњем курсу валута важећем на дан биланса.

У билансу стања депозити су приказани као трансакциони и остали депозити финансијског сектора и депозити других комитената.

Најзначајније учешће у структури пасиве имају депозити и остале финансијске обавезе према комитентима у износу од 325,241,489 хиљада динара који чине 77.46% укупне пасиве (2018: 79.08%) и депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци у износу од 4,724,763 хиљаде динара са учешћем од 1,13% (2018: 1.41%).

Укупни депозити према комитентима, банкама, другим финансијским организацијама и централној банци износе 329,966,252 хиљаде динара и у односу на 2018. годину виши су за 7,074,420 хиљада динара: трансакциони депозити су већи за 765,781 хиљаду динара, док су остали депозити забележили раст у износу од 6,308,639 хиљада.. Најзначајнији појединачни раст на позицији штедни депозити у иностраној валути.

Нето повећање трансакционих депозита резултат је смањења динарских трансакционих депозита у износу од 1,284,393 хиљада динара, док су трансакциони депозити у иностраној валути забележили раст за 2,050,174 хиљада динара у односу на 31.12.2018. године. У структури трансакционих депозита и даље преовлађују депозити у домаћој валути са учешћем од 62.48%, док се преосталих 37.52% односи на депозите у иностраној валути.

Код осталих депозита доминантно учешће имају депозити у иностраној валути са учешћем од 92.09% док динарски депозити имају учешће од 7.91%. Девизна штедња повећана је за сса 65,50 милиона евра.

Примљени кредити

Примљени кредити, као део позиције депозита и осталих обавеза према банкама и другим комитентима, износе 1,621,634 хиљаде динара са процентом учешћа у укупној пасиви 0.39% и односе се на примљене кредитне линије у иностраној валути. Укупна позиција нижа је у односу на 2018. годину за 1,199,355 хиљада динара у највећем делу као резултат редовних и превремених отплата иностраних кредитних линија у иностраној валути и то:

- превремене отплате кредитне линије EAR у износу од 52 хиљаде EUR и редовне отплате у износу од 213 хиљада EUR

односно редовних отплата кредитних линија:

- EBRD у износу од 6,000 хиљада EUR
- EIB у износу од 3,239 хиљада EUR и
- Влада републике Италије у износу од 565 хиљада EUR

На дан 30.09.2019. најзначајније учешће у структури примљених кредита односи се на обавезу према:

- Европској инвестиционој банци (EIB) са процентом учешћа 96.46%

Остале кредитне линије имају учешће од 3.54% и чине их:

- Влада Републике Италије
- Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)

3.19. Резервисања

Резервисања у износу од 2,346,247 хиљада динара састоје се од резервисања за:

- покриће потенцијалних обавеза (судске спорове) у износу од 1,674,595 хиљада динара,
- дугорочна примања запослених у износу од 478,556 хиљада динара и
- резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 193,096 хиљада динара.

У посматраном периоду у односу на 2018. годину дошло је до повећања резервисања у износу од 692,584 хиљаде динара, као резултат нето повећања резервисања по основу судских спорова за 774,443 хиљаде динара са једне стране и смањења резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 81,859 хиљада динара са друге стране.

Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове.

За три хиљаде четристо педесет шест предмета на дан 30.09.2019. укупно резервисање износи 1,674,595 хиљада динара.

У односу на 31.12.2018. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу од 774,442 хиљаде динара. Од тога, промена која се односи на нето расход резервисања тј. повећање резервисања по судским обавезама износи 788,236 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха (веза напомене 3.10 и 3.11), док се смањење резервисања у износу од 13,794 хиљаде динара односи на коришћење резервисања за исплате и укидање резервисања по донетим пресудама. Повећање резервисања резултат је додатног обрачуна камате и курсних разлика за постојеће спорове и формирање нових резервисања за 1,918 нових предмета.

3.20. Остале обавезе

Остале обавезе износе 14,126,367 хиљада динара и у односу на 2018. више су за 5,066,395 хиљада динара. Процент учешћа осталих обавеза у укупној пасиви износи 3.36% (2018: 2.26%). Најзначајније позиције осталих обавеза чине: обавезе из добитка у износу од 9,229,643 хиљаде динара, обавезе у обрачуну у иностраној валути у износу од 1,976,454 хиљада динара, обавезе по основу лизинга у износу од 1,076,481 хиљаду динара, обавезе за нето зараде на терет расхода у износу од 252,033 хиљаде динара и обавезе по основу угашених рачуна клијената у износу од 101,475 хиљада динара.

Повећања осталих обавеза у износу од 5,066,395 хиљада динара највећим делом се односе на повећања обавеза из добитка у износу од 3,787,510 хиљада динара и повећања обавеза по основу признавања лизинг обавеза у износу од 1,076,481 хиљаду динара у складу са захтевима МСФИ 16 (веза напомена 2.2.)

Повећање обавеза из добитка извршено је на основу одлуке Скупштине Банке 4586/3 од 24.04.2019. године о расподели добитка из 2018. и нераспоређеног добитка из ранијих година и у највећем износу односи се на обавезе по основу дивиденди на обичне акције и преференцијалне акције у износу од 3,258,073 хиљаде динара. Исплата дивиденди извршиће се по стицању услова прописаних Законом о банкама и у складу са политиком дивиденди.

3.21. Капитал

Капитал Банке обухвата оснивачки удео, резерве из добити, ревалоризационе резерве, акумулирани резултат и добитак као резултат текућег периода.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

У складу са оснивачким актима Банке, капитал Банке се састоји од акцијског капитала и резерви Банке. Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити.

Капитал Банке на дан 30.09.2019. године чине:

У хиљадама РСД	2019.	2018.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Капитал	40,034,550	40,034,550
Резерве из добити	18,565,207	14,223,535
Ревалоризационе резерве	2,452,211	2,006,662
Добици/губици по основу промене вредности дужничких и власничких инструмената	3,397,965	2,125,496
Актуарски добити	122,579	122,579
Резерве	24,537,962	18,478,272
Акумулирани добитак	918,509	902,509
Добитак	7,087,184	8,145,182
Стање на дан	72,578,205	67,560,513

На основу Одлуке Скупштине Банке 4586/3 од 24. априла 2019. извршена је расподела добитка из 2018. и ранијих година на исплату дивиденди власницима обичних и преференцијалних акција у износу од 3,258,073 хиљаде динара (веза напомена 3.20.) и повећање резерви из добити у износу од 4,341,672 хиљаде динара, колико износи и повећање позиције у односу на 31.12.2018.

Решењем Комисије за хартије од вредности од 17.03.2011. године Банка је извршила замену односно уситњавање акција номиналне вредности 10,000.00 динара са акцијама номиналне вредности 1,000.00 динара.

Замена акција извршена је са циљем повећања ликвидности хартија, као и њихове веће доступности ширем кругу малих инвеститора.

Коефицијент адекватности капитала Банке, на дан 30. септембар 2019. године, израчунат на основу финансијских извештаја применом важећих одлука Народне банке Србије износи 30.86%.

Поред тога Банка је дужна да новчани део капитала одржава на нивоу од ЕУР 10,000 хиљада. На дан 30.09.2019. новчани део капитала је изнад прописаног нивоа.

Структура акцијског капитала – обичне акције на дан 30.09.2019. године је следећа:

Назив акционара	% учешћа
Република Србија	48.65
EBRD, LONDON	24.43
IFC CAPITALIZATION FUND LP	10.15
Југобанка АД Београд у стечају	1.91
Компанија Дунав осигурање	1.73
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	1.62
SOCIETE GENERALE BANKA SRBIJA	1.23
EAST CAPITAL (lux) BALKAN FUND	1.21
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	0.78
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	0.74
СТАНКОМ Со ДОО БЕОГРАД	0.70
GLOBAL MACRO PORTFOLIO	0.47
FRONT. MARK. OPPORTUN. MASTER	0.41
ДЕКА ИНЖЕЊЕРИНГ	0.36
Остали	5.61
	<u>100.00</u>

Министарство финансија Републике Србије је 26.јуна 2019. године извршило откуп обичних акција које су поседовали акционари DEG-DEUTSHE INVESTITIONS и SWEDFUND INTERNATIONAL у укупном проценту од 6.90 % чиме се проценат учешћа Републике Србије повећао на 48.65 % учешћа. Овим је започет процес откупа обичних акција страних акционара, у складу са тендерским позивом за приватизацију Банке.

4. ОДНОСИ СА ЗАВИСНИМ ЛИЦИМА

4. А . Стање на дан 30.09.2019. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	885	-	93	7,443	523,001	530,444
2. Ком.банка АД Бања Лука	108,933	24	148	1,321	107,784	1,997,981	2,105,765
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	198	-	-	198	200	398
УКУПНО:	115,584	1,107	148	1,414	115,425	2,521,182	2,636,607

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	647,035	-	1,649	648,684
2. Ком.банка АД Бања Лука	204,218	-	-	204,218
3. КомБанк ИНВЕСТ	95	-	-	95
УКУПНО:	851,348	-	1,649	852,997

ПРИХОДИ И РАСХОДИ за период 01.01. – 30.09.2019. године

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	45	4,160	(1,757)	(100)	2,348
2. Ком.банка АД Бања Лука	1,561	3,398	-	(263)	4,696
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,397	-	-	1,397
УКУПНО:	1,606	8,955	(1,757)	(363)	8,441

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 13,456 хиљада динара.

4. Б. Стање на дан 31.12.2018. године

Стање на дан 31.12.2018. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,651	882	-	93	7,440	-	7,440
2. Ком. банка АД Бања Лука	101,737	25	881	1,261	101,382	1,181,946	1,283,328
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	162	-	-	162	200	362
УКУПНО:	108,388	1,069	881	1,354	108,984	1,182,146	1,291,130

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	1,440,473	-	1,651	1,442,124
2. Ком. банка АД Бања Лука	179,992	-	-	179,992
3. КомБанк ИНВЕСТ	8	-	-	8
УКУПНО:	1,620,473	-	1,651	1,622,124

ПРИХОДИ И РАСХОДИ за период 01.01. – 30.09.2018. године

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	54	2,136	-	(1)	2,189
2. Ком. банка АД Бања Лука	2,806	3,383	-	(792)	5,397
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	938	-	-	938
УКУПНО:	2,860	6,457	-	(793)	8,524

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 11,543 хиљаде динара.

5. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир управљања ризицима и изјаву о преузимању ризика, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним оквиром управљања ризицима, стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Банку, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, Банка је током 2019. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Оквиром за управљање ризицима;
- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Оквиром за управљање ризицима Банка је формализовала своју склоност ка преузимању ризика, кроз дефинисање циљева (таргета), толеранције (тригера) и лимита, на бази квантитативне и квалитативне анализе. Оквир за управљање ризицима је интегрисан у процес одлучивања у Банци, као и у процес стратешког планирања – израде Стратегије и Бизнис плана.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују учествовање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спровode кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима организационе структуре у Банци правремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

5.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал, као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе Одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука поштује се принцип двоструке контроле, тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у иностраној валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложенешћу послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика поред Интерног система рејтинга Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, и редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редефинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик по основу билансних изложености.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Почев од 01.01.2018. године Банка примењује МСФИ 9 стандард који је заменио МРС 39 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (АС), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI¹ критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкова и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадом рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које евидентира кроз остали укупни резултат.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорије Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, дани кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведену групу, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансисјких потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОСИ²”, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за које се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци, или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 19 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измирењању обавеза.

² Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категије рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4Д, 4ДД и 5). Категорија ризика 4, дели се на пет подкатегија и то: 4+, 4 и 4- – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом од 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе – умањење имовине

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – default-а (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;

- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом, који се примењује од 01.01.2018. године. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 – Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 – Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка ће обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животни век инструмента.

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животни век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично).

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-a)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-a)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-a клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-a представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-a, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-a.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуну умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процењује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмената.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процењеног периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и forward looking компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела.

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчунатог за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор - DF у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(default\ rate * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција свде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3.

Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (коллатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног коллатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности коллатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност коллатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте коллатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности коллатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом коллатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолија Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

5.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 30. септембра 2019. и 31. децембра 2018. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	30.09.2019.		У хиљадама динара 31.12.2018	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	444,228,028	419,908,961	427,668,873	401,165,980
Готовина и средства код централне банке	65,844,960	65,844,960	63,595,710	63,595,710
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	21,748,578	21,517,704	18,705,766	18,477,729
Кредити и потраживања од комитената	188,799,295	176,873,009	181,694,980	167,545,674
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	134,318,549	134,317,485	133,183,262	133,181,667
Остала средства	9,428,133	7,270,838	8,657,056	6,612,268
Немонетарна имовина	24,088,513	14,084,966	21,832,099	11,752,932
II. Ванбилансне ставке	51,145,203	50,952,109	42,261,680	41,986,725
Плативе гаранције	4,049,449	4,018,090	3,107,502	3,037,138
Чинидбене гаранције	3,766,422	3,738,884	3,004,569	2,962,498
Преузете неопозиве обавезе	42,948,531	42,839,967	35,783,262	35,646,780
Остало	380,799	355,168	366,347	340,309
Укупно (I+II)	495,373,230	470,861,070	469,930,553	443,152,705

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

30.09.2019.	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Исправка вредности	Нето
Стамбени	38,735,463	603,213	1,147,204	40,485,880	21,901	14,842	528,96	565,703	39,920,177
Готовински	33,844,598	400,338	252,86	34,497,796	113,177	18,982	163,682	295,842	34,201,955
Пољопривреда	9,043,443	130,556	262,978	9,436,977	66,709	9,024	134,102	209,835	9,227,142
Остало	5,018,310	52,471	164,853	5,235,633	31,866	1,474	155,134	188,474	5,047,159
Микро бизнис	8,765,577	141,857	627,246	9,534,679	126,822	4,482	336,972	468,277	9,066,403
Укупно становништво	95,407,390	1,328,434	2,455,141	99,190,966	360,474	48,805	1,318,850	1,728,130	97,462,836
Велика предузећа	31,735,043	1,174,258	7,127,141	40,036,442	178,222	19,47	3,733,062	3,930,754	36,105,687
Средња предузећа	8,211,066	155,884	1,756,910	10,123,860	57,765	4,94	1,260,869	1,323,574	8,800,285
Мала предузећа	3,516,142	95,884	1,144,997	4,757,022	28,564	1,186	600,888	630,638	4,126,385
Држава	19,268,587	303,826	244,423	19,816,836	63,131	79	132,577	195,787	19,621,049
Остало	10,601,623	-	4,272,547	14,874,170	179,079	-	3,938,324	4,117,403	10,756,767
Привредни клијенти	73,332,460	1,729,852	14,546,017	89,608,329	506,761	25,675	9,665,720	10,198,156	79,410,173
Укупно	168,739,850	3,058,286	17,001,158	188,799,295	867,236	74,48	10,984,570	11,926,286	176,873,009
Потраживања од банака	21,529,028	-	219,55	21,748,578	11,324	-	219,55	230,874	21,517,704

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2018	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	У хиљадама динара	
								Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	37,397,786	654,204	1,521,937	39,573,927	32,149	18,803	722,406	773,358	38,800,570
Готовински	30,038,802	289,4	226,782	30,554,984	98,846	13,125	153,963	265,933	30,289,051
Пољопривреда	8,357,877	91,169	263,341	8,712,387	60,893	3,809	138,525	203,227	8,509,160
Остало	5,193,080	56,258	179,373	5,428,711	31,736	1,384	167,551	200,671	5,228,039
Микро бизнис	8,694,031	115,982	656,885	9,466,898	120,679	4,018	317,218	441,915	9,024,982
Укупно становништво	89,681,576	1,207,013	2,848,318	93,736,907	344,303	41,139	1,499,663	1,885,105	91,851,802
Велика предузећа	33,953,918	1,658,522	11,595,741	47,208,181	310,263	197,878	7,901,653	8,409,794	38,798,387
Средња предузећа	6,995,710	211,59	1,935,944	9,143,244	67,366	3,164	1,287,520	1,358,050	7,785,194
Мала предузећа	3,458,723	121,341	1,207,560	4,787,624	36,736	631	632,196	669,563	4,118,060
Држава	12,989,199	132,086	503,85	13,625,135	86,779	4,87	139,22	230,869	13,394,267
Остало	11,788,352	-	1,405,537	13,193,890	190,8	-	1,405,126	1,595,926	11,597,963
Привредни клијенти	69,185,902	2,123,539	16,648,632	87,958,073	691,944	206,543	11,365,715	12,264,202	75,693,871
Укупно	158,867,478	3,330,552	19,496,950	181,694,980	1,036,247	247,682	12,865,378	14,149,307	167,545,673
Потраживања од банака	18,494,474	-	211,292	18,705,766	16,745	-	211,292	228,037	18,477,729

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања оавеза – defaulta, ниво кредитног ризика 3 (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда,

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа, финансијске институције и изложености према државама.

5.1.2. Проблематична потраживања, ниво 3

30.9.2019	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности Ниво 3	Учешће Ниво 3 у укупним (%)	У хиљадама динара
							Износ средстава обезбеђења Ниво 3
Укупно становништво	99,190,966	1,728,130	2,455,141	625,775	1,318,850	2,48%	2,134,638
Стамбени	40,485,880	565,703	1,147,204	229,670	528,960	2,83%	1,138,235
Готовински	34,497,796	295,842	252,860	13,878	163,682	0,73%	130,583
Пољопривреда	9,436,977	209,835	262,978	27,371	134,102	2,79%	237,310
Остало	5,235,633	188,474	164,853	-	155,134	3,15%	1,271
Микро бизнис	9,534,679	468,277	627,246	354,857	336,972	6,58%	627,239
Привредни клијенти	89,608,329	10,198,156	14,546,017	7,737,631	9,665,720	16,23%	12,838,370
Пољопривреда	3,957,370	67,279	59,140	-	54,103	1,49%	59,308
Прерађивачка индустрија	13,321,928	1,874,171	3,654,899	3,552,627	1,801,105	27,44%	3,654,899
Електрична енергија	89,748	1,692	-	-	-	-	-
Грађевинарство	9,210,292	258,999	664,491	11,501	237,776	7,21%	665,523
Трговина на велико и мало	23,972,186	738,423	1,688,848	1,457,968	589,188	7,05%	1,682,423
Услугне делатности	10,469,849	1,233,742	1,551,388	1,544,004	1,211,624	14,82%	1,551,176
Активности у вези са некретнинама	5,172,030	780,403	1,301,429	959,229	738,065	25,16%	1,302,336
Остало	23,414,926	5,243,446	5,625,821	212,303	5,033,858	24,03%	3,922,705
Укупно	188,799,295	11,926,286	17,001,158	8,363,407	10,984,570	9,00%	14,973,009
Потраживања од банака	21,748,578	230,874	219,550	-	219,550	1,01%	-

У хиљадама динара

31.12.2018	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности Ниво 3	Учешће Ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења Ниво 3
Укупно становништво	93,736,907	1,885,105	2,848,318	856,108	1,499,664	3,04%	2,539,572
Стамбени	39,573,928	773,359	1,521,938	439,228	722,407	3,85%	1,511,459
Готовински	30,554,984	265,933	226,782	28,097	153,963	0,74%	132,048
Пољопривреда	8,712,387	203,227	263,341	16,409	138,525	3,02%	237,991
Остало	5,428,711	200,671	179,373	-	167,551	3,30%	1,191
Микро бизнис	9,466,897	441,915	656,884	372,374	317,218	6,94%	656,883
Привредни клијенти	87,958,074	12,264,202	16,648,632	12,241,214	11,365,714	18,93%	14,951,036
Пољопривреда	5,368,696	114,45	222,617	13,411	85,212	4,15%	222,785
Прерађивачка индустрија	14,604,683	2,420,833	4,160,130	3,818,420	2,322,335	28,48%	4,154,270
Електрична енергија	99,306	3,105	27,298	-	19	27,49%	27,298
Грађевинарство	7,781,109	1,205,744	1,592,833	832,676	998,515	20,47%	1,593,206
Трговина на велико и мало	23,677,087	901,765	1,875,109	1,612,891	651,402	7,92%	1,868,834
Услужне делатности	7,280,885	1,223,932	1,494,901	1,477,865	1,187,702	20,53%	1,494,901
Активности у вези са некретнинама	4.699.746	729,5	1,323,324	983,04	704,066	28,16%	-
Остало	24,446,562	5,664,873	5,952,420	3,502,911	5,416,463	24,35%	4,265,943
Укупно	181,694,981	14,149,307	19,496,950	13,097,322	12,865,378	10,73%	17,490,608
Потраживања од банака	18,705,766	228,037	211,292	-	211,292	1,13%	-

5.1.3. Потраживања ниво 1 и ниво 2

У хиљадама динара

	30.09.2019.				31.12.2018.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	39,144,233	194,442	39,338,676	39,100,181	37,897,797	154,193	38,051,990	37,867,041
Готовински	34,025,087	219,849	34,244,937	11,111,266	30,006,894	321,308	30,328,202	6,122,364
Пољопривреда	9,133,804	40,195	9,173,999	7,502,041	8,419,685	29,361	8,449,046	6,617,026
Остало	5,040,842	29,939	5,070,780	104,905	5,211,496	37,842	5,249,338	91,821
Микро бизнис	8,436,730	470,704	8,907,434	8,894,498	8,414,374	395,639	8,810,013	8,804,246
Укупно становништво	95,780,696	955,129	96,735,825	66,712,890	89,950,246	938,343	90,888,589	59,502,500
Велика предузећа	28,907,506	4,001,795	32,909,300	32,909,414	30,369,732	5,242,708	35,612,440	32,707,216
Средња предузећа	8,251,224	115,726	8,366,950	8,365,140	7,100,191	107,11	7,207,301	7,044,748
Мала предузећа	3,560,568	51,457	3,612,026	3,611,561	3,521,734	58,329	3,580,063	3,632,286
Држава	14,524,568	5,048,077	19,572,645	19,747,621	10,926,175	2,195,210	13,121,386	10,060,358
Остало	5,041,897	5,559,493	10,601,391	8,026,028	11,788,160	92	11,788,252	8,742,174
Привредни клијенти	60,285,764	14,776,548	75,062,312	72,659,765	63,705,993	7,603,449	71,309,442	62,186,782
Укупно	156,066,459	15,731,677	171,798,137	139,372,655	153,656,238	8,541,792	162,198,031	121,689,281
Потраживања од банака	21,529,028	-	21,529,028	-	18,494,474	-	18,494,474	-

5.1.4. Реструктурирана потраживања

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење граде периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе, односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања – у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис – у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду Банка ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Банке уз пројекцију могућности наплате, како би Банка наплатила своје потраживање у максималном могућем износу,
- конвертовање дуга у капитал – такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања, тј. наплате потраживања Банке.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

5.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, врстама производа, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

У 2019. години Банка је увела нов показатељ ризика концентрације (у складу са регулативом НБС) по основу изложености одређеним врстама производа којим се обухвата портфолио готовинских, потрошачких и осталих кредита (који нису стамбени ни минуси по текућим рачунима), уговорене рочности дуже од 8 година.

5.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка неповољних догађаја који могу негативно утицати на финансијски резултат и капитал Банке. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и остале пасиве.

Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у немогућности Банке да испуњава своје доспеле обавезе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Банке која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводи организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Банка такође, усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем покрића ликвидном активом, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	30.09.2019.	31.12.2018.	30.09.2019.	31.12.2018.	30.09.2019.	31.12.2018.
На дан	4.41	3.86	4.19	3.56	438%	395%
Просек за период	4.28	4.38	3.99	4.10	440%	444%
Максималан за период	4.75	4.92	4.43	4.68	495%	495%
Минималан за период	3.95	3.19	3.58	2.94	391%	388%

Током прва три квартала 2019. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о ГАП-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	30.09.2019.	31.12.2018.
ГАП до 1 месеца / Укупна актива	Мах (10%)	(0.10%)	1.57%
Кумулативни ГАП до 3 месеца / Укупна актива	Мах (20%)	(1.61%)	1.85%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значанијим валутама.

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолиа депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

5.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

5.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго.

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивањем одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом ГАП-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	30.09.2019.	31.12.2018.
Релативни GAP	Max 15%	1.38%	2.01%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.02

Током прва три квартала 2019. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значанијим валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>30.09.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
На дан	4.00%	4.30%
Просек за период	4.82%	4.77%
Максималан за период	5.56%	5.72%
Минималан за период	4.00%	4.00%
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање усклађености са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

5.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у инострану валути и злату, као и динарске позиције индексиране валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолиа и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 30. Септембар 2019. године:

	<u>30.09.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Укупна ризична девизна позиција	964,717	1,064,940
Показатељ девизног ризика	1.53%	1.9%
Регулаторно прописан лимити	20%	20%

5.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, услуге за рачун клијената и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на изложеност оперативном ризику Банке.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

5.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

5.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком, јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком, кретала се у оквиру прописаних лимита.

5.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

5.8. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	30.09.2019.	31.12.2018.
Основни капитал	64,572,512	58,512,822
Основни акцијски капитал	64,199,002	58,139,312
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,566,372)	(1,473,139)
Капитал	63,006,140	57,039,683
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	168,350,987	161,828,271
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	32,768,254	31,379,213
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	3,036,512	2,281,232
Показатељ адекватности капитала (мин. 14,22%)	30.86%	29.18%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12,22%)	30.86%	29.18%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10,72%)	30.68%	28.99%

Током трећег квартала 2019. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4,5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током трећег квартала 2019. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес, испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке,
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука,
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

6. ДОГАЂАЈИ НАКОН БИЛАНСА СТАЊА

Није било значајних догађаја после датума извештајног периода који би захтевали обелодањивање у Напоменама уз финансијске извештаје за 30. септембар 2019. године.

7. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре (РСД) на дан 30. септембар 2019. и 31. децембра 2018. године за поједине главне валуте су:

Валуте	Званични курс НБС	
	2019.	2018.
USD	107.4299	103.3893
EUR	117.5283	118.1946
CHF	108.3809	104.9779

У Београду,

Дана 12.11.2019. године

Лица одговорна за састављање
финансијских извештаја

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

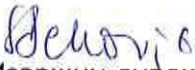
Svetog Save 14, 11000 Beograd
Tel: +381 11 30 80 100
Fax: +381 11 344 13 35
Matični broj: 07737068
PIB: SR 100001931
PDV broj: 134968641
Šifra delatnosti: 6419
Agencija za privredne registre: 10156/2005
Broj računa: 908-20501-70
SWIFT: KOBBCSBG
E-mail: posta@kombank.com

ИЗЈАВА

Према нашем мишљењу, квартални финансијски извештаји за период 01.01.2019. до 30.09.2019. године, у свим материјално значајним питањима дају истините и објективне податке о имовини, обавезама, добицима и губицима, финансијском положају и пословању Комерцијалне банке АД Београд и састављени су у складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извештавања (МРС и МСФИ).

Лица одговорна за састављање финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

Др Мирослав Перић

Члан ИО Банке

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ИЗВРШНИ ОДБОР

Број: 768/Ю

Београд 12.11.2019. године

На основу члана 31. Статута Комерцијалне банке АД Београд, а у складу са чланом 53. Закона о тржишту капитала Извршни одбор Комерцијалне банке АД Београд на 47. седници, дана 12.11.2019. године, доноси

ОДЛУКУ
О УСВАЈАЊУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ
АД БЕОГРАД
ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР - СЕПТЕМБАР 2019. ГОДИНЕ

Члан 1.

Усвајају се финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2019. године:

1. скраћени Биланс успеха за период од 01.01. до 30.09.2019. године,
2. скраћени Биланс стања на дан 30.09.2019. године,
3. Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01. до 30.09.2019. године,
4. скраћени Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 30.09.2019. године,
5. скраћени Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 30.09.2019. године и
6. Напомене уз финансијске извештаје за период од 01.01. до 30.09.2019. године, у тексту који је саставни део ове одлуке.

Члан 2.

Усваја се Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2019. године, у тексту који је саставни део ове одлуке.

Члан 3.

Овлашћују се члан Извршног одбора Мирослав Перић и Извршни директор за финансије и рачуноводство Сања Ђековић да потпишу Финансијске извештаје Комерцијалне банке АД Београд из члана 1. ове одлуке.

Овлашћују се члан Извршног одбора Мирослав Перић и директор Сектора контролинга и планирања Драгана Романдић да потпишу Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд из члана 2 ове одлуке.

Члан 4.

Задужују се Сектор рачуноводства, Сектор контролинга и планирања и Сектор хартија од вредности и финансијских тржишта да Финансијске извештаје Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2019. године и Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2019. године, из члана 1 и члана 2 ове одлуке, доставе Комисији за хартије од вредности и Београдској берзи до 15.11.2019. године у складу са чланом 53. Закона о тржишту капитала.

Члан 5.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Мирослав Перић

ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Владимир Медан

LP

ИЗЈАВА

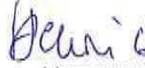
Појединачни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период 01.01.2019. до 30.09.2019. године, нису ревидирани.

У складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, Комерцијална банка АД Београд врши само ревизију годишњих финансијских извештаја.

Изјава се даје у складу са чланом 52. став 7. Закона о тржишту капитала.

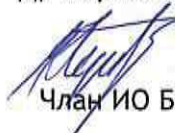
Лица одговорна за састављање финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за 4
финансије и рачуноводство

Др Мирослав Перић

Члан ИО Банке